

ΤΟ ΖΑΓΟΡΙ ΜΑΣ

ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΗ
ΙΣΤΟΡΙΚΗΣ & ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ ΖΑΓΟΡΙΟΥ

Σίνα 4, 454 44 ΙΩΑΝΝΙΝΑ, Τηλ.: 26510 -74000 ΦΑΞ: 26510 -79286

ΕΤΟΣ ΚΕ' (25)
ΑΡ. ΦΥΛΛΟΥ 304-305
ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ -
ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ
2003

ΣΤΟΝ ΑΠΟΗΧΟ ΤΩΝ ΑΠΟΚΑΛΥΠΤΗΡΙΩΝ ΤΟΥ ΤΥΜΒΟΥ ΓΚΡΑΜΠΑΛΑΣ

Το χρέος εκπληρώθηκε. Ο Τύμβος της Γκραμπάλας στήθηκε. Όμορφος στην απλότητά του, όπως κι εκείνα τα παιδιά, που τη στοίχειωσαν με την αυτοθυσία τους.

Σημείο αναφοράς και μνήμης μιας μεγάλης στιγμής στην πολυτάραχη ιστορία του λαού μας. Αλλά και σημείο (λόγω θέσεως) πληροφόρησης γνώσης και αυτογνωσίας. Χαρακτηριστικά ως προς αυτό δυο περιστατικά την παραμονή των αποκαλυπτηρίων, όπου μέλη της οργανωτικής επιτροπής, φρόντιζαν εκεί τις τελευταίες λεπτομέρειες για την εκδήλωση της επομένης. Πρώτο: Ένα ζευγάρι νέων, πηγαίνοντας προς την Αρίστη, σταμάτησαν και ρώτησαν, τι γινόταν εκεί. Στην απάντησή μας, μ' ένα ευχάριστο ξάφνιασμα, η κοπελιά μάς ζήτησε, αν μπορούμε να τους «βγάλουμε» μια φωτογραφία στον Τύμβο, για να τη δώσει –όπως είχε συγκινημένη– στον γέροντα πατέρα της, που πολέμησε στη Γκραμπάλα και μιλάει συχνά γι' αυτήν...

Μετά από λίγο, σταμάτησε εκεί ένα άλλο αυτοκίνητο, με ιταλικές πινακίδες και μέσα δυο άλλα παιδιά. Κατάλαβα, πως κάτι θέλανε να ρωτήσουν και τα πλησίασα.

Πήγαιναν για το Μονοδέντρι και είχαν λαθρέψει το δρόμο. Τους είπα να γυρίσουν πίσω και τα κατατόπισα πώς θα φτιάσουν εκεί.

Ρώτησαν κι αυτά «τι κάνουμε εκεί». Τους είπα πως «πρόκειται για μια ιστορία που αφορά κι εμάς κι εκείνους...». Δεν πολυκατά-

λαβαν. «Εδώ κι εξήντα τόσα χρόνια–συνέχισα– κάποιοι δικοί σας (πατεράδες και παπούδες) λάθεψαν κι εκείνοι το δρόμο τους... κι έφτασαν ως εδώ πάνω». Τότε πρέπει να κατάλαβαν και μ' ένα γλυκό-πικρό χαμόγελο με ευχαρίστησαν και γύρισαν πίσω... όπως

έκαναν κι οι δικοί τους, τότε...

Τέτοια περιστατικά θα συμβαίνουν, πιστεύουμε, (με αφορμή και αυτόν τον Τύμβο) εις το διηνεκές, καταξιώνοντας έτσι την πρωτοβουλία ανέγερσής του.

B.T.

(Ρεπορτάζ και φωτορεπορτάζ στις σελίδες 9-11)

Η όμορφη αφίσα των αποκαλυπτηρίων

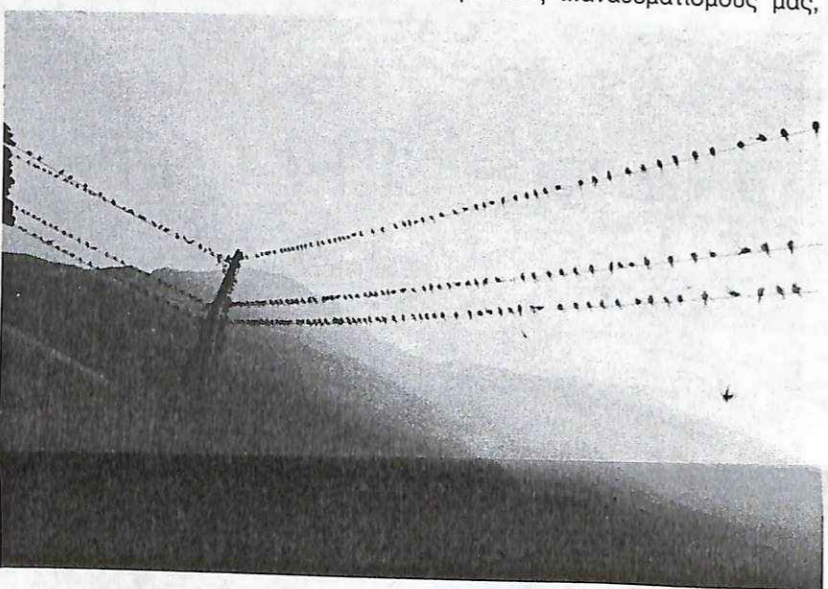
Χρονογράφημα

«Από Αύγουστο χειμώνα....»

Σταύρου Συκιώτη

το παιγνίδισμα κάποιου κλαρίνου και της παρέας του σε κάποια πλατεία χωριού ή στα πάμπολλα θρησκευτικά πανηγύρια του Αυγούστου που υπάρχουν σ' όλην την Ελλάδα.

Αναμφίβολα, συντροφευμένες με τις παραπάνω ειδυλλιακές παραστάσεις θα υπάρχουν και οι άσχημες ή στενόχωρες παραστάσεις—είναι σαν τα ζιζάνια (αγριόχορτα) σε καλλιεργημένο χωράφι— από όποιες ταλαιπωρίες στις μετακινήσεις, στην προσφορά υπηρεσιών κλπ. Πολλά τέτοια σχόλια είδαν το φως

Το ομαδικό ταξίδι είναι πάντα ενθαρρυντικό, σωστά προσανατολισμένο και σίγουρο. Καλοτάξιδα...

της δημοσιότητας στον Τύπο, για όλη τη χώρα μας. Είναι η αντιπαράθεση του παραθεριστή, από τη μια πλευρά, που θέλει να κάνει τις διακοπές του ευχάριστα και μέσα στις δυνατότητες του βαλάντιου του και από την άλλη, του όποιου επιχειρηματία που νομίζει πως, πέρα από νόμιμους κανόνες και συμπεριφορές, να πλουτίσει...μια κι έξω.

Ο φετινός Αύγουστος είχε πολλά ανησυχητικά καιρικά φαινόμενα που, προστιθέμενα σ' όσα, κατά καιρούς, γνωρίσαμε, αποτελούν, ενδεχομένως, μηνύματα για όλην την ανθρωπότητα. Αγνωώντας τους νομοτελεειακούς παράγοντες της φύσης, δημιουργήσαμε συνθήκες ζωής, παραγωγής κλπ αφύσικους, που αντιστρατεύονται την ατμόσφαιρά μας και το περιβάλλον. Ίσως είναι καιρός... Ίσως ο σημερινός άνθρωπος πρέπει να συνειδητοποιήσει τους κινδύνους που δημιουργεί με τη συμπεριφορά τους, παραγνωρίζοντας τη φύση και την αρμονία του Σύμπαντος.

Στο έμπα του ο Αύγουστος μας υποδέχτηκε με βροχές, καταιγίδες και πλημμύρες. Στη συνέχεια, όμως, μας τσουρούφλισε με συνεχείς καύσωνες, με σαραντάβαμες και πε-

ρισσότερες διακυμάνσεις του θερμομέτρου. Οι συνέπειες γνωστές. Ο Τύπος, πάντα, καταγράφει και μας πληροφορεί πως: η Β.Δ. Ευρώπη πλήρωσε βαρύ φόρο στο φετινό Αύγουστο. Με 3.000 νεκρούς η Γαλλία, πτώση της στάθμης νερού του Ρήνου και εκτεταμένες πυρκαγιές σε Ισπανία και Πορτογαλία (Καθημ. 17.8.03). Αργότερα τα νούμερα και οι καταστροφές πολλαπλασιάστηκαν.

Τούτες τις μέρες, τις τελευταίες, ο Αύγουστος θέλησε να εκτονώσει λίγο τους ...αναθεματισμούς μας,

λώδια της ΔΕΗ στην περιοχή του σπιτιού μου, αρμαθιασμένα, μια ομάδα χελιδόνα—όχι τα κλασικά, πετροχελιδόνα— να συγκεντρώνονται και να συγκεντρώνονται και να συσκέπτονται για το καινούριο τους, μεγάλο ταξίδι προς το ζεστό Νότο. Παρά τον καύσωνα του Αυγούστου, τα χελιδόνα, κι όποια αποδημητικά πουλιά, δεν ξεγελιούνται. Οδηγημένα από το αλάνθαστο φυσικό τους ένστικτο, αποκρυπτογραφούν το μήνυμα του φθινοπώρου και προετοιμάζονται. Από αρχές Σεπτεμβρίου το ξεκίνημα. Ο αποχαιρετισμός.

Αυτό το μήνυμα το παίρνουν όλα τα όντα και φροντίζουν για την αναγκαία προσαρμογή τους. Και οι άνθρωποι, ακόμα, αρχίζουν να προσαρμόζονται ψυχολογικά και όχι μόνο. Για σκεφτείτε πόσο μονότονη, ανιαρή και ψυχολογική κουραστική θα ήταν η ζωή μας αν δεν υπήρχαν οι κλιματολογικές εναλλαγές που δημιουργούνται τις γνωστές μας εποχές, στο παιγνίδισμα της Γης με τον ζωοδότη Ήλιο. Ο κύκλος αυτών των εναλλαγών είναι κύριο στοιχείο της ζωής.

Ο Αύγουστος, όπως κι όλοι οι μήνες του Χρόνου, είναι πλούσιος σε λαϊκά έθιμα, που σχετίζονται με την παραγωγή αγαθών (...«ο μήνας που τρέφει τους έντεκα») και τη συγκομιδή τους, τα πολλά θρησκευτικά πανηγύρια, εκτός από τα πολυήμερα του 15 Αυγούστου.

Η 31η Αυγούστου ονομάζεται και «κλειδοχρονιά», επειδή «κλειδώνει» το χρόνο, δηλ. τελειώνει η χρονιά, μια και παλαιότερα (απ' το 313 μ.Χ.) είχε καθοριστεί και σήμερα ως η αρχή του Εκκλησιαστικού χρόνου (Αρχή της Ινδίκτου).

Σήμερα, 27 Αυγούστου, η κοιλάδα του Βοιδομάτη στο δυτικό Ζαγόρι, παρουσιάζει πράγματι εικόνα φθινοπωρινή. Αφαντος ο γαλανός ουρανός από μια πυκνή, βαριά ασπροσυννεφιά, μουντός ορίζοντας και τουλούπες ασπρομάλλι κι ομίχλες ξεπροβάλλουν από τις πάμπολλες μικροχαραδρώσεις της κοιλάδας και αναδιπλώνουν καθώς ξαναοιούνται προς την ατμόσφαιρα. Ένα σκηνικό μελαγχολικό. Ένα ψυχοπλάσμα! Κι όμως εγώ το χάρηκα και για πολύ ώρα το απόλαυσα, επειδή, ανεπάνταχα, ήρθε να επιβεβαιώσει τον τίτλο αυτού του κειμένου μου...

ΚΑΤΑΣΤΗΜΑ ΛΑΪΚΗΣ ΤΕΧΝΗΣ «Η ΒΙΛΟΥΡΑ»
ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΛΑΔΙΑΣ

- ❖ Ευλόγλυπτα
- ❖ Παραδοσιακά γλυκά
- ❖ Ντόπια κρασιά
- ❖ Ενθύμια
- ❖ Αρωματικά φυτά
- ❖ Καρτ-ποστάλ
- ❖ Τουριστικοί χάρτες

MONODENAPI ZAGORIOY
 THA. 26530-71777
 KIN. 6945523995

Καλοκαιρινοί απόηχοι

Ένα ακόμα καλοκαίρι έφυγε. Η Παναγία, η Παλιουρή στις 8 Σεπτεμβρίου θα μαζέψει τα απομεινάρια του. Τα κλαρίνα για τη γέννησή της και τα τελευταίες γύρες του χορού κάτω απ' τα ψηλά πλατάνια στα πλακόστρωτα των εκκλησιών μας, εκεί στον αγαπημένο τόπο θα κλείσουν τον κύκλο κι αυτού του χρόνου.

Όλα θα μουν σιγά-σιγά «μέσα» κι ύστερα από ένα μάλλον μακρύ φθινόπωρο—ακόμα είναι μακρύ το φθινόπωρο στην Ηπειρο—η παγωνιά του χειμώνα θα τα σκεπάσει όλα για κάμποσους μήνες, όλα βουβά κάτω απ' το χιόνι. Για να ξανάρθει η άνοιξη και πάλι το καλοκαίρι, να ζωντανέψει ο τόπος να γιομίσουν τα σοκάκια κόσμο, ένας κύκλος η ζωή που επαναλαμβάνεται.

Μια σβούρα ο χρόνος—σαν εκείνες των παιδικών μας χρόνων—που γυρνάει χωρίς να μας υπολογίζει σταθερά κι αδιάφορα: να μας προσθέτει ο βάρος του, να μας αφήνει ρυτίδες, να μας ασπρίζει τα μαλλιά, να μας παίρνει—για πάντα δυστυχώς— πρόσωπα αγαπημένα, να μας γκρεμίζει τα όνειρα για το μέλλον, να μας πονάει, πολύ να μας αφήνει και χαρές αλλά κυρίως να μας αφήνει μνήμες, πολλές μνήμες. Μ' αρέσει να τον παλεύω το χρόνο. Να γυρνάω πίσω στα παλιά να θυμάμαι με τη δύναμη του μυαλού, να χαιρόμαι και να λυπάμαι, να συγκινούμαι και να πονώ.

Ίδιως τα καλοκαίρια όταν σταθερά γυρνάω πίσω. Εκεί κάτω απ' τον ίσκιο της Αστράκας, εκεί που γεννήθηκα και μεγάλωσα.

Έτσι και τούτο το καλοκαίρι που μόλις εξέπνευσε βίωσα για μια φορά ακόμα το παρόν, το χρωματιστό και πολύβουο, του τουρισμού και της εμπορευματοποίησης του πολιτισμού και της παράδοσης. Είδα τους περαστικούς ταξιδιώτες να χαζεύουν τα βουνά χωρίς να μπορούν να

συνειδητοποιήσουν στο ελάχιστο το μεγαλείο τους, να κολυμπούν στις μάλλον βρώμικες οβίδες του Ρογκοβού χωρίς, ασφαλώς, να γνωρίζουν ότι εγώ εκεί κάποτε μαζί με τη μάνα μου κι άλλες γυναίκες του χωριού σε γάργαρα νερά πλέναμε βελέντζες και στρώσεις μάλλινες και κοπανούσα με τον κόπανο να φύγει η βρωμιά. Είδα τις στρατιές των ξένων να αναζητούν στις ταβέρνες τη ζυμαρόπιττα (για την αλευρόπιττα πρόκειται) και χάρηκα που είχα την τύχη να γευτώ στη ζωή μου στρούλια, μπατσαρόπιπτες με ξυνόγαλο, κατ' ευθείαν απ' τη ντουμπουλίτσα κι όχι από τυποποιημένο κουτί εργοστασίου γάλακτος, τραχανόπιπτες ανοιχτές και κλειστές, πίπτες με νάνες. Άντε τώρα να εξηγήσεις πού είναι οι νάνες και που σταθερά κι αδιάφορα: να μας φυτρώνουν, πέντε ώρες δρόμο με τα πόδια στο βουνό, πώς τις ξέραναν στον ήλιο και πώς στην καρδιά του χειμώνα έτρωγαν πίπτες με χόρτα! Εκείνα τα χρόνια, τα παλιά!

Ε! Παραμέρισα αυτό το παρόν γιατί δεν μου προσφέρει τίποτα και κατά την προσφιλή μου συνήθεια γύρισα πίσω στα παλιά, παρέα με το χρόνο μου. Ανακαινίζοντας το πατρικό του πατέρα μου, εκεί ψηλά στα Κριάκουρα στην άκρη του χωριού ήταν σα ν' άκουγα κουβέντες, σύρσιμο ποδιών, σα νάβλεπα ίσκιους: της προγιαγιάς μου της Κατίγκως που ήταν από το Καπέσοβο, της γιαγιάς μου της Ελένης, του πατέρα μου, του θείου μου του Μιχάλη και της θείας μου της Καλλινας, της Γλυκούλας της γειτόνισας. Ήταν συγκίνηση, ήταν χαρά ή μια αίσθηση ευτυχίας που μ' έκαναν να βουρκώσω καθώς έβλεπα τους αλβανούς τεχνίτες να συναρμολογούν τις πέτρες, ν' ακούγονται χτύποι από ξύλα

και σφυριά σε αρμονική συμφωνία με μαέστρους ανθρώπινα χέρια; Η μήπως ήταν η ζωή που επανέρχονταν σιγά-σιγά στο κλειστό από χρόνια σπίτι;

Ύστερα ήταν κι άλλα πράγματα, του καλοκαιριού: ο τραχανάς, σε μικρότερη ποσότητα από ότι παλιά, το άπλωμα στα ταψιά, το «στεγγνωμα» στον ήλιο το τρίψιμο στην πυκνάδα.

Οι κήποι, λιγοστοί κι αυτοί γιατί τα χέρια της μάνας μου δεν μπορούν πια, οι ντομάτες τους, τα φασολάκια, οι γίγαντες (λαίεις τις λέγαμε), τα κολοκύθια, τα καλαμπό-

της ΕΛΕΝΗΣ ΣΚΟΥΡΤΗ

κια, το νερό στη μικρή δεξαμενή. Οι γυναίκες φιγούρες με τ' άστρα μαυτίλια χαμένες μέσα στις φασολιές, λιγοστές πλέον, λιγοστοί κι οι κήποι που φυτεύονται, οι περισσότεροι χάθηκαν εκεί στο λάκκο, έκλεισαν απ' τα βάτα και τα αγριόχορτα, γίναν αδιάβατοι, κλειστήκαν στην μοναξιά τους.

Ήταν και το γλυκό, το γλυκό του κουταλιού, το δαμάσκηνο, ολόκληρη ιεροτελεστία, να βγει η φλούδα προσεκτικά, να βγει το κουκούτσι. Επίσης προσεκτικά, να μπει στον ασβέστη να βράσει και να δέσει όσο πρέπει, ούτε παραπάνω ούτε παρακάτω!

Κι ο Δεκαπενταύγουστος. Η μεγάλη γιορτή της Παναγίας. Οι επισκέψεις μετά τη λειτουργία. Γλυκό και τοίπουρο και μεζέδες. Γλυκό έτοιμο από το ζαχαροπλαστέιο. Πού είναι αλήθεια ο δίσκος με τα ποτήρια το φωκά στη μέση και τα κουταλάκια στο πλάι; Και τα πανηγύρια στα γύρω χωριά. Εκεί στα πλακόστρωτα, εκεί που το κλαρίνο και το ντέφι ανα-

σταίνουν θαρρείς, τη νεκρή γη, εκεί που ο χορός σοβαρός και επιβλητικός, δωρική έκφραση απελευθερώνει τον άνθρωπο, τον άνθρωπο που έστω και για ένα βράδυ κάτω από λαμπρό φεγγάρι του Αυγούστου κάνει τέχνη τη χαρά και τον πόνο του.

Εκεί στα πανηγύρια και στους χορούς εγώ πάλι με το χρόνο «παίζω». Δε βλέπω αυτούς που χορεύουν δεν ακούω αυτά τα τραγούδια που τραγουδούν οι οργανοπαίχτες. Άλλους ανθρώπους «βλέπω» να χορεύουν, του πατέρα μου, το θείο μου κάποιους χωριανούς μου φευγάτους για πάντα που «κεντούσαν» στα πλακόστρωτα κι άλλα τραγούδια και σκοπούς ακούω: το Λιασκοβίκι —ας πούμε— τη Λαφίνα και το Σιαμαντάκα (Οσμάν-Τάκας και το όνομα του Τούρκου μπεή που έγινε τραγούδι και χορός περίτεχνος).

Έρχεται τέλος η μέρα της επιστροφής. Της επιστροφής στην πόλη, στην καθημερινότητα αλλά και σε πράγματα πεζά και πολλές φορές ανούσια.

Είναι πικρή η στιγμή αυτή. Αλλά υπάρχει πάντα μέσα μας, στον εαυτό μας η υπόσχεση της επιστροφής.

Φεύγουμε, όλοι εμείς που γεννηθήκαμε και ζήσαμε στον αγαπημένο τόπο κουβαλώντας παρακαταθήκη και κληρονομιά τόσο για μας τους ίδιους όσο και για τα παιδιά μας: τα προιόντα τους, την ομορφιά του αλλά κυρίως τις αξίες. Τις αξίες έτσι όπως μας τις έμαθαν οι πατεράδες μας, όπως μας τις εμφύσησε η διακριτική παρουσία της μάνας μας, μας τις διδάξαν οι δάσκαλοί μας, όπως τις εξέφρασαν οι συντοπίτες μας. Μεγάλα πράγματα, ωραία πράγματα! Να μην τα ξεχνάμε! Να μην τ' απαριθμάμε! Να τ' αγαπάμε και να τα θυμόμαστε «από τώρα ως τη συντέλεια της μνήμης». Αύγουστος 2003

Εκείνο το καλοκαίρι

ο Γιάννης Νικολαΐδης. Από το Μονοδέντρι η Αλεξάνδρα Παπαστεφάνου. Ήταν οι ξεναγοί των σπουδαστών. Τους ακολούθησαμε κι εμείς, μικροί ξεναγοί. Πέρασαν όλοι τις τρεις αίθουσες του Σχολείου, σταμάτησαν για λίγο στο μεσοχώρι και από τη Ράχη (Κιόσκι) απολαύσαμε τις πολύχρωμες φυσικές ομορφιές

του ΦΙΛΙΠΠΑ ΒΑΤΑΒΑΛΗ

του Ζαγορίου. Από τη Πανίτσαρη, αντίκρισαν το καταπράσινο Μονοδέντρι. Σταμάτησαν για λίγο στο μεσοχώρι του και τερμάτισαν στο μοναστήρι της Αγίας Παρασκευής. Η θέα της χαράδρας του Βίκου, τους εντυπωσίασε. Επέστρεψαν στο Μονοδέντρι και κατέληξαν στην ειδυλλιακή κορυφή του λόφου, πάνω από την εκκλησία του Αγίου Αθανασίου, για να γευματίσουν.

Αρχισε η μαντολινάδα. Ο Μάνθος Παπαρούσης τραγούδησε το σουξέ της εποχής που ακούγαμε για πρώτη φορά και μας εντυπωσίασε:

Ωραία μου πουλάκια μαθετέ με κελαηδήστε, τραγουδήστε τον ωραίο σας ακόπο...

Δεν υπάρχει βαθμός δια μένα δεν υπάρχει
Κι αν υπάρχει θά'ναι το τρία ή το τέσσερα ασφαλώς...

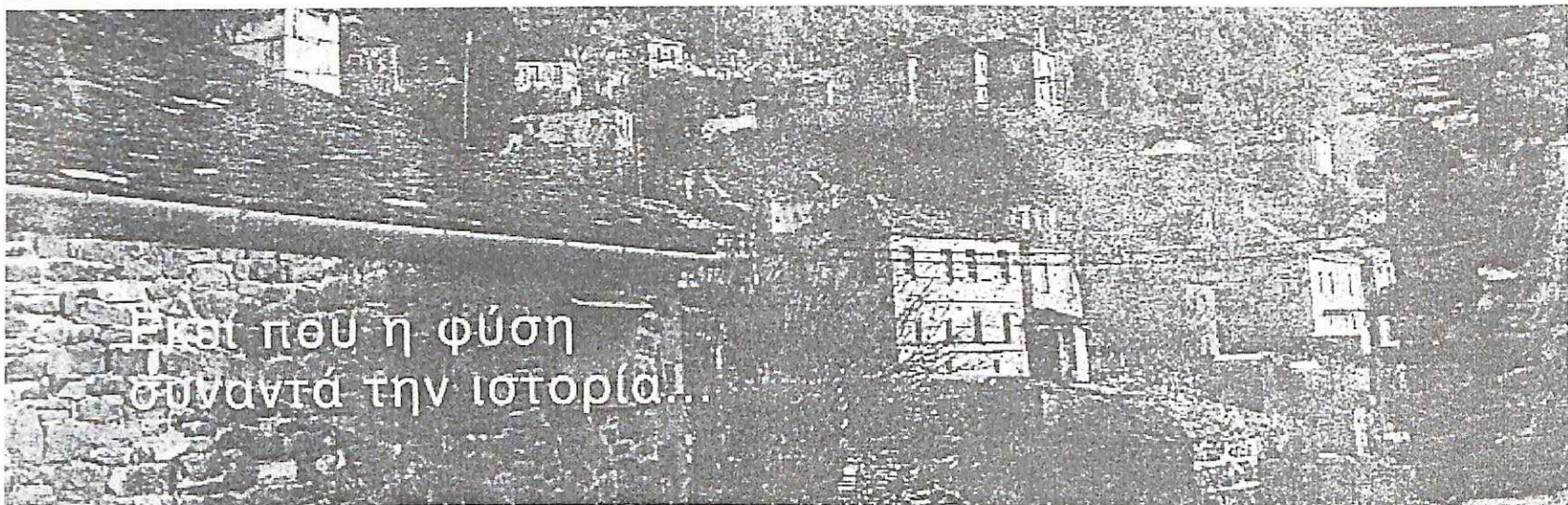
Αργά το βράδυ επέστρεψαν στα Γιάννινα.

Δεν είχαν κλείσει ακόμα τα σχολεία για τις θερινές διακοπές, το Δημοτικό Σχολείο με τους 80 μαθητές και το Ημιγυμνάσιο με τους 25 μαθητές, που κυκλοφόρησε στο χωριό η χαρμόσυνη είδηση για τις τα παιδιά, ότι οι τρόφιμοι του Ορφανο-

τροφείου Αρρένων του Γεωργίου Σταύρου, θα παραθερίζαν για ένα μήνα στο χωριό μας.

Ο νέος πρόεδρος της κοινότητας (Δημοτικές εκλογές 1932) ο συνταξιοδότης δάσκαλος Κωνίνος Σφάγγος (συνταξιοδοτήθηκε από τη θέση του Διευθυντή του Δημ. Σχολείου Γεωργίου Σταύρου και επί σειρά ετών Πρόεδρος του Διδακταλικού Συλλόγου Ιωαννίνων και ο Πρώτος Πρόεδρος Διδακταλικού Συλλόγου Ελλάδος που φιλοξενήθηκε το 1921 για συνδικαλιστική του δράση) μια βραδιά στα γραφεία του Αστυνομικού Τμήματος Ασφαλείας (Ιωαννίνων) ετοίμασε το αρχοντικό Βελογιάννη για τη φιλοξενία των παιδιών.

Μια παρένθεση. Και τώρα πρόκειται να ετοιμαστεί το αρχοντικό Βελογιάννη για να στεγάσει το μοναδικό στο Ζαγόρι νεοσύστατο Μουσείο Φυσικής Ιστορίας Βίτσας, με τη συνδρομή του Ελληνικού Κέ-

Είπα πού η φύση συναντά την ιστορία...

Πίνδος

Από τις πιο όμορφες και τις πιο περιήφανες περιοχές της Ελλάδας, η Βόρεια Πίνδος είναι η τελευταία μεγάλη μας ευκαιρία να αποδείξουμε ότι σεβόμαστε στο παρελθόν μας και τη φύση. Θα το κερδίσουμε το στοίχημα;

Κλείστε τα μάτια. Τι ακούτε; Όχι, όχι, δεν λέμε για τον ήχο των αυτοκινήτων που βάζουν σε δοκιμασία τα νεύρα μας καθημερινά. Βρίσκεστε στο Μικρό Πάπιγκο, σε ένα πραγματικό παράδεισο. Το χιονι έχει καλύψει τα πάντα, από το δάσος έρχεται ένα παγωμένο, αλλά τόσο μα τόσο αναζωογονητικό, αεράκι και ο ουρανός είναι καθαρός σαν γυαλί. Από πότε είχατε να δείτε τόσο καθαρό ουρανό;

Το μόνο που διαπερνάει αυτή την απόλυτη ησυχία είναι το θρόισμα των φύλλων και το πέταγμα των λιγιστών πια αετών.

Εδώ όλα είναι τόσο διαφορετικά, αλλά και τόσο πραγματικά. Δεν υπάρχει το άγχος του επόμενου ραντεβού, του πλάνου που δεν βγήκε στην ώρα του ή των προϋπολογισμών που δεν κλείνουν. Το μεγαλύτερο άγχος, και το πολύ πιο ουσιαστικό τελικά, είναι αν θα καταφέρουν τα αγριόγινδα να γλιτώσουν από τους λαθροκυνηγούς και πόσα από αυτά θα επιβιώσουν κι αυτόν τον βαρύ χειμώνα μέσα στις απόκρημνες χαράδες της Βόρειας Πίνδου.

Μιλάμε για ένα από τα μεγαλύτερα διαμάντια της ελληνικής γης, μια περιοχή

άγρια, αδάμαστη και τόσο όμορφη που σου κόβει την ανάσα.

Μπροστά, τα μεγάλα βουνά, ο Σμόλικας, ο Γράμμος, η Τύμφη, η Βασσιλίτσα, αλλά και τα μικρότερα όπως το Φλάμπουρο, το Μιτσικέλι, το Ταμπούρι. Στις πλαγιές τους πολλά χωριά, αλλά με έντονη δραστηριότητα, κυρίως τουριστική, και άλλα σχεδόν εγκαταλειμμένα, αφού οι συνθήκες, ιδιαίτερα το χειμώνα, είναι σκληρές και ορισμένες φορές, εχθρικές.

Αυτό το μοναδικό περιβάλλον φιλοξενεί πάνω από 1750 είδη φυτών και 300 είδη ερπετών. Πολλά από αυτά είναι προστατευόμενα είδη.

Φάκελος Ανακαλύπτοντας τη Βόρεια Πίνδο

Και όμως ξέρουμε ελάχιστα για όλον αυτόν τον απίστευτο πλούτο.

Μέχρι πριν από λίγα χρόνια οι έρευνες που είχαν γίνει σφειλόνταν στον... «πατριωτισμό» κάποιων επισημόνων που είτε μέσα από συγκεκριμένα ερευνητικά προγράμματα, είτε με δικά τους έξοδα και μέσα, σκαρφώλωναν μέχρι αυτή την απόμακρη γωνιά της Ελλάδας για να καταγράψουν αυτόν τον σπάνιο θησαυρό.

Το κενό ήρθε να συμπληρωθεί το Μάρτιο του 2000 το WWF Ελλάς, προσπαθώντας καταρχάς να ξεκαθαρίσει το τοπίο, να δει δηλαδή, τι ξέρουμε και τι μας λείπει ακόμα, και βέβαια, πως θα μπορούσαμε να προστατεύσουμε όλον αυτόν τον πλούτο που καλυπτόταν μόνο περιστατικά από την υπάρχουσα νομοθεσία.

Το πρόγραμμα του WWF λοιπόν, έθεσε από την αρχή τρεις στόχους: να γνωρίσει στους κατοίκους πρώτα, αλλά και στους επισκέπτες στη

συνέχεια, αυτή την μοναδική περιοχή, να ξεκινήσει την έρευνα και τη συστηματική καταγραφή όλων των ειδών και βεβαίως, να συμβάλλει στη σωστή διαχείριση και στην αρμονική ισορροπία ανθρώπινης δραστηριότητας και περιβάλλοντος. Όχι και εύκολη υπόθεση βεβαίως... Και όμως έναν χρόνο μετά, τον Μάιο του 2001, επιτεύχθηκε ο πρώτος στόχος: Η δημιουργία στο Μικρό Πάπιγκο του Κέντρου Ενημέρωσης για τη Φύση και τον Πολιτισμό στο Ζαγόρι. Μέχρι τον Ιούνιο του 2002, 7.500 άτομα, μεμονωμένοι επισκέπτες αλλά και οργανωμένες ομάδες, είχαν περάσει από το παλιό δημοτικό που φιλοξενεί το Κέντρο και είχαν γνωρίσει μέσα από φωτογραφίες την ιστορία και τον φυσικό πλούτο της περιοχής. Ένα πολύ σημαντικό έργο που στηρίζεται κυρίως στην προσφορά των ανθρώπων του προγράμματος, αφού είναι οι ίδιοι που έχουν αναλάβει και το κομμάτι της έρευνας στην περιοχή.

Ο τρίτος στόχος προβλέπεται να επιτευχθεί στο εγγύς μέλλον: ένα τμήμα της Βόρειας Πίνδου περιέχεται στον Εθνικό Δρυμό Βίκου-Αώου, ενώ ένα άλλο στον Εθνικό Δρυμό Πίνδου-Βάλια Κάλντα. Ηδη το Υπουργείο Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων έχει εκφραστεί υπέρ της δημιουργίας ενός Εθνικού Πάρκου που θα καλύψει όλες τις ατέλειες του προηγούμενου καθεστώτος και θα δώσει μεγαλύτερες δυνατότητες για προ-

στασία συγκεκριμένων περιοχών (ιδωμεν...).

Αφήσαμε για το τέλος τον δεύτερο στόχο, αυτόν της έρευνας, γιατί θεωρούμε ότι είναι από τις σημαντικότερες και το χειμώνα βρίσκουν καταφύγιο μέσα σε δάση γιατί χρειάζονται φύλλα, βελόνες δέντρων, μπουμπούκια, κλαδάκια και λειχήνες για την τροφή τους. Ο μεγαλύτερος κίνδυνος που αντιμετωπίζει το αγριόγινδο, είναι το παράνομο κυνήγι. Σήμερα μάλιστα οι μέθοδοι είναι πολύ πιο εξελιγμένες και πιο άγριες. Στην αγορά το κρέας του είναι από τα πιο ακριβά και τα πιο περιζήτητα. Κοστίζει 130 ευρώ το κιλό!

Αυτή την περίοδο ολοκληρώνεται το πρόγραμμα για τη μελέτη του αγριόγινδου που ξεκίνησε το WWF Ελλάς πριν από ενάμιση χρόνο. Τα νέα δεν είναι και πολύ ευχάριστα, μια και οι πληθυσμοί του ζώου οδηγούνται σε πλήρη εξαφάνιση κάτω από την πίεση του παράνομου κυνηγιού, αλλά και των επεμβάσεων στους βιότοπούς του. Εξαιτίας μάλιστα της αδυναμίας τους να επικοινωνήσουν με άλλους πληθυσμούς των γύρω βουνών, απειλούνται ουσιαστικά με αφανισμό. Και όμως τα πράγματα μπορούν να αλλάξουν αν υπάρξει η απόφαση όλων μας να το προστατεύσουμε.

Τι λέτε, δεν αξίζουν μια ευκαιρία;

(Από το περιοδικό «Το Παντα» (τεύχ 43) της WWF Ελλάς)

ζουν μόνο τους, με εξαίρεση τις περιόδους τη αναπαραγωγής. Προτιμούν πάντα τα βράχια και τις απότομες πλαγιές και το χειμώνα βρίσκουν καταφύγιο μέσα σε δάση γιατί χρειάζονται φύλλα, βελόνες δέντρων, μπουμπούκια, κλαδάκια και λειχήνες για την τροφή τους. Ο μεγαλύτερος κίνδυνος που αντιμετωπίζει το αγριόγινδο, είναι το παράνομο κυνήγι. Σήμερα μάλιστα οι μέθοδοι είναι πολύ πιο εξελιγμένες και πιο άγριες. Στην αγορά το κρέας του είναι από τα πιο ακριβά και τα πιο περιζήτητα. Κοστίζει 130 ευρώ το κιλό!

Αυτή την περίοδο ολοκληρώνεται το πρόγραμμα για τη μελέτη του αγριόγινδου που ξεκίνησε το WWF Ελλάς πριν από ενάμιση χρόνο.

Τα νέα δεν είναι και πολύ ευχάριστα, μια και οι πληθυσμοί του ζώου οδηγούνται σε πλήρη εξαφάνιση κάτω από την πίεση του παράνομου κυνηγιού, αλλά και των επεμβάσεων στους βιότοπούς του. Εξαιτίας μάλιστα της αδυναμίας τους να επικοινωνήσουν με άλλους πληθυσμούς των γύρω βουνών, απειλούνται ουσιαστικά με αφανισμό. Και όμως τα πράγματα μπορούν να αλλάξουν αν υπάρξει η απόφαση όλων μας να το προστατεύσουμε.

Τι λέτε, δεν αξίζουν μια ευκαιρία;

(Από το περιοδικό «Το Παντα» (τεύχ 43) της WWF Ελλάς)

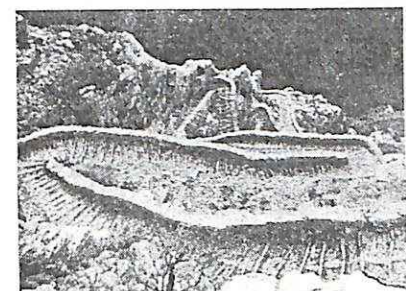
Η ΣΚΑΛΑ ΤΟΥ ΒΡΑΔΕΤΟΥ

χοποιία που κράταγε τον τόπο να μη φύγει γιατί είναι λιθσοωριά. Η τοιχοποιία κατέρρευσε κι ήταν αδύνατη κάθε πρόσβαση προς το «Μουρτζίνο». Κόπηκε κάθε επικοινωνία μεταξύ Καπεσόβου - Βραδέτου. Μαζεύτηκαν τότε οι χωριανοί στον πλάτανο στο μεσοχώρι για να συζητήσουν πώς να φτιάσουν το έργο. Έλεγαν κάποιοι ότι έχει πολύ δουλειά και τότε σηκώθηκε ένας χωριανός και είπε: - Δεν ντρέπεστε, που οι μαστόροι δούλεψαν στη σκάλα είκοσι χρόνια και φάγανε σαράντα φορτώματα αλάτι κι εμείς δεν μπορούμε να δουλέψουμε είκοσι ώρες. Αποφασίστηκε αμέσως την τοιχοποιία να τη φτιάσουν ο Κώστας Δαλκαβούκης και ο Φάνης Αναγνωστόπουλος που είχαν κάποια ιδέα από χτίσιμο. Απ' το περιστατικό αυτό βγαίνει το συμπέρασμα ότι η σκάλα χρειάστηκε είκοσι χρόνια για να ολοκληρωθεί.

Στο πρώτο γεφύρι (ας το λέμε Καπεσοβίτικο) που δεν υπήρχε τα πρώτα χρόνια, βρίσκονται ακόμα σημάδια που δείχνουν ότι ο δρόμος έμπαινε μέσα στο λάκο από δεξιά κι έκανε στροφή αριστερά στο κεφάλι της «Γκρεμπούρας» και προχωρούσε προς το δεύτερο γεφύρι. Εκεί κατέβαινε πάλι σε λάκο που έφερνε ποτάμι νερό ιδίως όταν έβρεχε κι όταν έλιωναν τα χιόνια. Τότε έλεγαν οι παλιοί δεν μπορούσε να περάσει κανένας. Στην άλλη πλευρά απ' το λάκο, δίπλα στο γεφύρι υπήρχε η τοιχοποιία για την οποία γράφω παραπάνω ότι κατέρρευσε κι έτσι ήταν αδύνατη η πρόσβαση προς τον «Μουρτζίνο», ιδίως για τα φορτηγά ζώα. Υπάρχουν ακόμα ίχνη αυτής της κατασκευής. Τα γεφύρια έγιναν πολύ αργότερα απ' τη Σκάλα και πρώτο έγινε το γεφύρι το Βραδετινό κι ύστερα το Καπεσοβίτικο, το οποίο είχε πολλές περιπέτειες και πολλές φορές κινδύνευε να πέσει.

Τώρα που τελείωσα όσα ήξερα για τα γεφύρια ας πάρουμε τον ανήφορο της Σκάλας να πατήσουμε τα παραδοσιακά καλντερίμια, που καθένας έχει την ιστορία του. Πρώτος

σταθμός η θέση «Μουρτζίνο», απ' το ομώνυμο δέντρο και το εικόνισμα του Άι-Γιώργη. Εγώ το έφτασα όρθιο, τώρα είναι λιθσοωριά. Φθάναμε στη δεύτερη στροφή όπου βρίσκουμε την «τρύπα του Αποστόλη» και το εικόνισμα της Αγίας Παρασκευής. Το εικόνισμα ήταν χτισμένο με πελεκητή πέτρα κι ίσως είχε χαραγμένη και τη χρονολογία κατασκευής της Σκάλας. Ένας βράχος που ξεκόλλησε από ψηλότερα έπεσε πάνω στο εικόνισμα και το διέλυσε. Δεν το ξανάφτιαξαν εκεί, αλλά λίγο παραπέρα. Η «τρύπα του Αποστόλη» πήρε τον προσδιορισμό της από τον Αποστό-

λη Βασδέκη. Τούτος μαζί με τη Βικτώρια τη γυναίκα του κίνησαν να πάνε στο Βραδέτο κι όταν έφτακαν εδώς βρήκαν δυο μέτρα χιόνι. Ούτε τον ανήφορο, ούτε τον κατήφορο, μήτηκαν στην τρύπα όπου και ξημέρωσαν. Από δω βγαίνουμε στο «ΐσιο καγκέλι» και στη στροφή. Λέγανε ότι ο δρόμος ήταν να πάει αριστερά προς «Τοάρτσι» και στου «Γκοντ» να κάνει πέταλο και να βγει στο «Μεσολούρι». Δεν έγινε έτσι και ακολούθησε τον ανήφορο και με τρεις στροφές βγαίνει στη θέση «Γκούβα» στο βράχο. Λέγεται «Γκούβα» γιατί εκεί μάζευε νερό. Το καλντερίμι είναι φτιαγμένο με πολύ καλή κλίση και στο κέντρο του έχει μαύρη πέτρα για να μη γλιστράνε τα φορτηγά ζώα. Από τη «Γκούβα» κι ύστερα από μια στροφή φτάνουμε στο «Αλωνούτσι». Είναι μια θέση με πανοραμική θέα προς τα χωριά του Ζαγορίου. Στα πόδια καγκελίζει η Σκάλα και πίσω προβάλλει ο Άγιος Αθανάσιος και

όχι ο Άγιος Νικόλαος, όπως λανθασμένα γράφεται.

Εκείνα τα χρόνια οι συγγενείς και οι χωριανοί ξεκινούσαν τους αγαπημένους τους για την ξενιτιά με κλάματα και ευχές από τον Άι-Θανάση κι επιστρέφοντας έκοβαν και λίγες κρانيές για να γυρίσουν γεροί απ' τα Ξένα. Από δω τους αγνάντευαν μέχρι να ξεμακρύνουν. Τα έζησα κι εγώ αυτά τα έθιμα κι ένιωσα το συναισθήματα της χαράς και της λύπης. Όταν γύριζαν οι ξενιτεμένοι οι συγγενείς και οι χωριανοί περίμεναν στον Άι-Θανάση κι αγνάντευαν στα Καπεσοβίτικα τον ερχομό κι ύστερα στον ανήφορο στα καγκέλια. Όταν έφταναν στο «Αλωνούτσι» όλοι φώναζαν «έρχονται-έρχονται». Στον Άι-Θανάση άνοιγαν οι αγκαλιές και τα μάτια γιόμιζαν δάκρυα χαράς. Συνεχίζουμε τη διαδρομή της σκάλας προς τα πάνω, όπου η κατασκευή δεν είναι τα τόσο καλή, ίσως γιατί τελείωσαν τα χρήματα. Βγαίνουμε στο «Φράξο», στη «Γκορτζιά», στο «μαγκρύ καγκέλι», στη «Σπέρα» και τελευταία στις «Πλακίτσες». Μπροστά μας ανοίγεται ο λάκος του Αγιαννού και στο βάθος τα ερείπια του πάλαι ποτέ μοναστηριού. Λέγονταν τότε από τους γερόντους ότι ένας καλόγερος πήρε την εικόνα του Αγιάννη και την πήγε στο μοναστήρι του Ρογκοβού γιατί δεν του άρεσε τούτο το μέρος και πραγματικά είναι άγριος τόπος. Φτάνουμε στα τελευταία καλντερίμια και στον Άγιο Αθανάσιο. Αριστερά μας στο βάθος βρίσκεται η θέση «Μεσολούρι», όπου κάθε γιορτή και Κυριακή έβγαίνουν βόλτα οι κοπέλες κι άρχιζαν το τραγούδι. Απέναντι βρίσκεται το Εωκλήσι των Ταξιαρχών που το χωρίζει απ' τα βραδετινά η χαράδρα της «Μεσαριάς». Στον Άι-Ταξιάρχη έβγαίνουν οι κοπέλες του Καπεσόβου κι απαντούσαν στο τραγούδι των κοριτσιών του Βραδέτου. Αχ πως τα θυμάμαι και τα νοσταλγώ εκείνα τα χρόνια κι ας ήμουν και φτωχός και πεινασμένος. Από τους συνομηλικούς μου δεν ζει κανένας για να κουβεντιάσουμε αυτά τα βιώματα. Τελειώνω κι όποιος γνωρίζει περισσότερα για τη σκάλα του Βραδέτου ας γράψει.

Με αγάπη Ο Καπεσοβίτης Κ.Ζ.

Παρεμβάσεις

Νοοτροπία και νοοτροπία!

κυκλοφορίας, σταμάτησε την κίνηση των οχημάτων για να περάσει η μαμά πουλίνα με τα δέκα πουλάκια της! Δεν γνωρίζω την ονομασία και το είδος του.

Μα τι φωτογραφία είναι αυτή! το πρώτο βραβείο στον κόσμο πρέπει να πάρει ο φωτογράφος που είχε αυτή την ανεπαύλητη ιδέα! Συμπληρώνω τη σκηνή με δύο περιστατικά, δικό μου και άλλων.

Πριν λίγες μέρες πήρα ταξί από τα Γιάννινα να πάω στο Πάπιγκο. Εκεί σε μια από τις πολλές στροφές του δρόμου, τα «Καγγέλια», κι ενώ θαύμαζα το μαγευτικό όντως τοπίο, κάτω ο φιδωτός Βοιδομάτης με τα κατακάθαρα νερά του κι απέναντι τα επιβλητικά βουνά του Παπίγκου και

του Βίκου, μας διέκοψε τη θέα και το ρεμβασμό, το περπάτημα μιάς καμαρωτής περδικας, δίπλα μας, στην άκρη του δρόμου.

Μολיס την είδαμε, ο οδηγός αμέσως κάνει μια απότομη κίνηση-στραβοτιμονιά, για να την πατήσει. Λίγο έλειψε, το μεν αυτοκίνητο να βραθεί στο βάθος του Βοιδομάτη, εμείς δε να πετούσαμε απ' ευθείας στους ουρανούς.

«Μη», του είπα με έντονη φωνή ανησυχίας, «είναι κρίμα, αυτή εδω κάπου κοντά έχει τα παιδιά της».

Ευτυχώς έξεφυγε κάτω από τα σιδερένια επιτευγμένα του ανθρώπου και πέταξε κατατρομαγμένη και καταχαρούμενη στο χάος.

«Τι σου έκανε, ας την να ζήσει,

σάμπως πόσες απέμειναν» του είπα. Κι εκείνος σαν απάντηση, μου είπε:

«Πριν καναδυό χρόνια, ανέβαινα πάλι από τα Γιάννινα προς το Πάπιγκο μ' ένα ζεύγος Γερμανών. Κι εδω σε κάποια στροφή, δεν θυμάμαι ακριβώς σε ποιά, συναντήσαμε κάμποσες περδικές, σαν καλλιώρα. Εγώ και τότε έκανα την ίδια προσπάθεια για να τη πατήσω. Οπότε ξαφνικά ακούω τους Γερμανούς να φωνάζουν δυνατά. Δεν καταλάβαινα τί έλεγαν, τις μόνες λέξεις που κατάλαβα ήταν «νυξ» και «στόπ».

Σταμάτησα. Αμέσως ανοίγουν τις πόρτες και βγαίνουν έξω νευριασμένοι, με πληρώνουν και μου κάνουν νόημα να επιστρέψω.

Εκείνοι συνέχισαν την διαδρομή-πορεία τους προς το Πάπιγκο, με τα πόδια.

Πάπιγκο, Μάιος 2003

ΑΦΙΕΡΩΜΑ

Βίκος ή Βοϊδομάτης

Υπό του κ. ΑΡΙΣΤΕΙΔΟΥ ΠΛΑΤ. ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ
Αντιστρατήγου ε.α., Επιτίμου Διοικητού VIII Μερραρχίας Πεζικού

Ο ΒΟΪΔΟΜΑΤΗΣ, παραπόταμος του Αώου (Άιας ή Βογιούσας) δέχεται τα νερά του Κεντρικού Ζαγορίου αγκαλιάζοντας από δυμάς τον Κουκουρούτζο (υψομ. 1785) και την Τύμφη (υψ. 2497) και από ανατολάς το Βόρειο Μιτσικέλι (υψ. 1810).

Ο ποταμός αφού διασχίσει τον «Γυφτόκαμπο» και την περιοχή του «Κοζιακού» φθάνει στη βαθεία, στενή και απροσπέλαστη χαράδρα με την εντόπια ονομασία «Χάβος ή Άβος» που βέβαια σημαίνει το χάος ή το βάθος και το αδιάβατο.

Από εκεί ουσιαστικώς αρχίζει η ονομαστή «Χαράδρα του Βίκου» γεωλογικό φαινόμενο ηφαιστειογενούς προελεύσεως που εκτείνεται από το Κεντρικό Ζαγόρι μέχρι την περιοχή του χωριού Πάπιγκο, είναι μήκους 25 χλμ. και βάθους 500-1000 μ. με απότομες (σε πολλά σημεία κάθετες) και δασωμένες πλευρές.

Ο Βοϊδομάτης με το «Φαράγγι» του Βίκου, περιοχής μοναδικής ωραιότητας και επιστημονικού-φυσιολατρικού ενδιαφέροντος, σκλαβώνει κυριολεκτικώς τους επισκέπτες του με την άγρια φυσική ομορφιά, την ποικιλία της πανίδος και την χρωματική τελειότητα της χλωρίδος του.

Ο ποταμός, άγριος και ορμητικός τον χειμώνα, που τα νερά του φθάνουν πολλές φορές σε απίθανες ποσότητες, παρασύρει τεράστιους κορμούς δένδρων και αχολογώντας στο γρήγορο πέρασμά του, προκαλεί το δέος στον αδύναμο και ανήμπορο άνθρωπο.

Όταν έλθει η άνοιξη τότε το ποτάμι κυλάει ήσυχο τα κατακάθαρα γαλάζια νερά του και η φύσις ξαναγεννημένη χαρίζει στους πιστούς κατοίκους των Ζαγοριών την ομορφιά των χρωμάτων, τα μεθυστικά αρώματα των λουλουδιών, τις σαγηνευτικές συναυλίες των πουλιών. Βράχιοι, δένδρα, λουλουδία, νερά, ζώα, πουλιά, συνθέτουν την ισορροπία της φύσεως στην περιοχή και διαλαλούν την σοφία του δημιουργού.

Το καλοκαίρι η όψη του Βίκου αλλάζει, τα νερά του λιγοστά μαζεύονται στις βαθείες «οβίρες» και τότε η προσπέλαση γίνεται εύκολη. Οι λάτρες της φύσεως και της ορειβασίας δεν παραλείπουν τότε να περάσουν, πάντα με σχετική δυσκολία, την κοίτη του ποταμού, αξίζοντας τον δίκαιο έπαινο. Την ίδια εποχή οι εντόπιοι ψαράδες και πολλοί Γιαννιώτες σπεύδουν να ψαρέψουν στις μεγάλες ή μικρές οβίρες τα ψάρια του: Μαριάνες, πέστροφες, χέλια και πολλά σπάνια μαρίτσες.

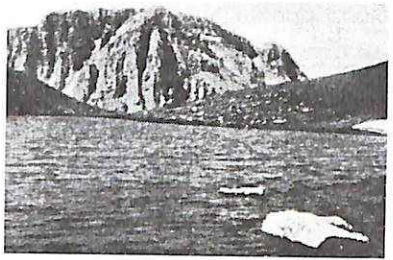
Όμως το φθινόπωρο είναι η εποχή που αναδεικνύει την μαγεία του Βίκου.

* Τότε που το ποτάμι αρχίζει να κυλάει ξανά και αφήνει ν' ακούγεται το πέρασμά του πάνω στις κροκάλες της κοίτης του.

* Τότε που το δάσος εμφανίζεται με ονειρεμένα χρώματα, σ' όλες τις αποχρώσεις του κόκκινου, του κίτρινου και του πράσινου.

Τότε που η ποτισμένη γη αναδίνει το θαυμάσιο άρωμα της, ανασαίνει η ίδια και ζωογονεί την πανίδα και την χλωρίδα, κι ακόμη ανακουφίζει και αυτή την ψυχή του επισκέπτη.

Πράγματι, ποιος επισκέπτης θα ξεχάσει την ομορφιά του «Γυφτόκαμπος», την γραφικότητα της περιοχής των «Κοτιανόδων», την χαράδρα του «Χάβου», την εκτεταμένη χαράδρωση του «Σελάτου», τον «Μεγάλο Λάκκο», την «Οξιά και την Αγία Παρασκευή» του Μονοδενδρίου, το διαφάντεμα του φαράγγιού από το χωριό «Βίκος».

Η «Δρακόλιμνη», λίμνη σε μια κορυφή της Τύμφης ή Γκαμπίλας

Ποιος τουρίστας δεν θα φωτογραφίσει τα θαυμαστά έργα των χεριών των Ηπειρωτών κρισταδών, των μαστόρων και των εμπειροτεχνών μηχανικών που μας προίκισαν με πανέμορφα πέτρινα μονότοξα ή πολυτόξα πέτρινα γεφύρια, με τα πανύψηλα κεντρικά τόξα για να αφήνουν ανεμπόδιτο το πέρασμα των κορμών των δένδρων που παρασύρουν τα ορμητικά νερά του χειμώνα. Κι επίσης, ποιος δεν θα εμπιστευθεί τα στέρεα σπίατα, με τις τετράκλινες, συνήθως, πλακοσκέπαστες στέγες τους, με τις πλακόστρωτες αυλές και τις χαρακτηριστικές αυλόθυρες. Δομικά στοιχεία απόλυτα δεμένα με το φυσικό περιβάλλον.

Αλήθεια, ποιος σύγχρονος περιηγητής δεν θα γοητευθεί από τα χωριά του Κεντρικού Ζαγορίου: * Σκαμνέλι, Τσεπέλοβο, Νεγάδες, Καπέσοβο, Βραδέτο, Κήποι, Δίλοφο, Αοπραγγέλοι, Ελάτη, Δίκορφο, Βίτσα και Μονοδένδρι, Αλλά και τα πιο μακριά: * Λάιστα, Βρυσόχωρι και Ηλιοχώρι.

Κι ακόμη τόσα άλλα χωριά που συνιστούν όλα μαζί τα «Ζαγόρια», μία από τις ομορφότερες περιοχές της Ηπείρου και της Ελλάδος ολόκληρης, πραγματικός πόλος έλξεως των τουριστών. Τελικώς, ποιος θ' αρνηθεί ότι ο Βοϊδομάτης κυλάει μέσα από το ωραιότερο φαράγγι της Ευρώπης, τον «Βίκο»;

(«Εθνικές Επάλξεις», Δημηνιαία Ενημερωτική Εκδόση Συνδέσμου Επιτελών Εθνικής Αμυνας, Τεύχ. 21, Ιαν.-Φεβρ. 1997)

ΔΙΑΠΙΣΤΩΣΕΙΣ...

Η χαράδρα του Βίκου: Το φαρμακείο της φύσης!

Του ΚΩΝ/ΝΟΥ Δ. ΜΑΛΛΙΟΥ, καρδιολόγου

Μια άκρας ενδιαφέρουσα για την χλωρίδα της Ηπείρου επιστολή του Αθηναίου καρδιολόγου γιατρού κ. Κων/νου Δ. Μάλλιου δημοσιεύτηκε πρόσφατα στην «Καθημερινή» υπό τον τίτλο «Η χαράδρα του Βίκου: Το φαρμακείο της φύσης!» Την αναδημοσιεύουμε αυτούσια:

Ο άνθρωπος από ενωρίς διαπίστωσε ότι η φύση προσφέρει αναρίθμητες δυνατότητες για την απάλυνση των ψυχικών και σωματικών του πόνων και τη θεραπεία των ασθενειών του. Έτσι από αρχαιστάτων χρόνων κατέφυγε στη μητέρα φύση για την προμήθεια διάφορων βοτάνων και φυτικών προϊόντων, τα οποία και αποτέλεσαν τα πρώτα του φάρμακα.

Οι φαρμακευτικές ιδιότητες αρκετών αυτοφυών φυτών επισημαίνονται από τον πατέρα της Ιατρικής Ιπποκράτη, ο οποίος δέχεται ότι πολλά από τα «φυόμενα από τη γη» έχουν θεραπευτικές δυνατότητες και αναφέρεται σε 236 είδη φυτών.

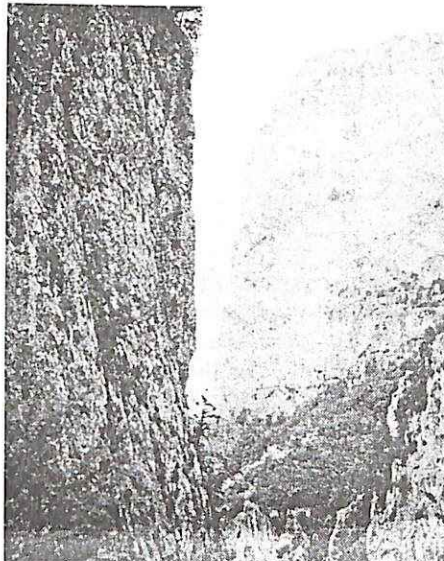
Πέντε και πλέον αιώνες αργότερα ο Γαληνός διατύπωσε ότι: «Η φύσις μόνη είναι η θεραπεία του σώματος και ο ιατρός ο υπηρέτης της». Σύμφωνα με τις κρατούσες επί σειράν ετών αντιλήψεις, η θεραπευτική δράση των διαφόρων βοτάνων εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από τον τρόπο και τον χρόνο της συλλογής τους. Η συλλογή την ημέρα ή νύχτα, με ή χωρίς ήλιο, με το «γίομισμα» του φεγγαριού, πριν ή μετά την εμφάνιση της πανσελήνου και η συντήρησή τους σε κατάλληλα διαμορφωμένους χώρους πίστευαν ότι επηρέαζαν σε μεγάλο βαθμό το θεραπευτικό τους αποτέλεσμα. Εν προκειμένω, ο ιατροφιλόσοφος Παράκελσος, αναφέρει χαρακτηριστικά: «... Ευλογημένοι και τρισευλογημένοι είναι ο ιατρός, ο οποίος αναγνωρίζει τη ενεργή δράση των φαρμάκων, εκείνος που γνωρίζει πώς να τα παίρνει από τη φύση και κατανοεί ότι δεν είναι νεκρά...»

Στη χαράδρα του ποταμού Βίκου της Ηπείρου, η άριστη γεωλογική σύνθεση του εδάφους σε ιχνοστοιχεία σε συνδυασμό με τις συχνές βροχοπτώσεις που παρατηρούνται εκεί, είναι οι παράγοντες που έχουν καταστήσει αυτήν ως την πλουσιότερη σε αυτοφυή φυτά περιοχή της Ελλάδος.

Ο ακριβής αριθμός των φυτών που φυτρώνουν στις πλαγιές της χαράδρας δεν είναι γνωστός, οπωσδήποτε όμως υπερβαίνει τις δύο εκατοντάδες. Η πληθώρα των αυτοφυών αυτών θεραπευτικών βοτάνων αποτελεί χαρακτηριστικό στοιχείο του φαράγγιού του Βίκου, το οποίο δίκαια επονομάστηκε από τους ντόπιους κατοίκους: «Το φαρμακείο της φύσης».

Τα πολλά φαρμακευτικά φυτά της χαράδρας του Βίκου χρησιμοποιούνταν επί χρόνια για θεραπευτικούς σκοπούς από τους εμπειρικούς ιατρούς των Ζαγοριών, τους γνωστούς «Βικογιατρούς» ή «Κομπογιαννίτες».

Αρκετές από τις θεραπευτικές οδηγίες που παρέχον οι «Βικογιατροί» στους ασθενείς τους, εξεταζόμενες υπό το πρίσμα των σημερινών δεδομένων

δεν στερούνται τελείως επιστημονικής βάσης. Επιβεβαίωση της άποψης αυτής αποτελούν διάφορες συνταγές που αναγράφονται σε χειρόγραφο γιατροσόφι Ηπειρώτη εμπειρικού ιατρού του 18ου αιώνα. Αναφέρω μερικές:

«Δια τας ζωάδας της καρδιάς», δηλ. τις έκτακτες συστολές, συνιστούσαν τη λήψη αφειψήματος του φυτού ελεφόρο του κυκλόφυλλου. Τα φύλλα του φυτού περιέχουν τις ουσίες ελλεβρίνη και ελλεβορίνη, οι οποίες έχουν φαρμακευτικές ιδιότητες παραπλήσιες εκείνων της δακτυλιτίδας.

Το ίδιο φυτό που στην Ήπειρο είναι γνωστό και ως «τρελόχορτο» χρησιμοποιούνταν και για τη θεραπεία της μανίας. Σε μερικά χωριά της περιοχής ακόμη και σήμερα οι φιλοπαίγμονες κάτοικοι των φύλλων του φυτού στο κρασί των προσκεκλημένων τους με σκοπό την πρόκληση ευθυμίας και ...τρέλας!

«Διά τον πόνο των βυζιών των γυναικών» χρησιμοποιούσαν καταπλάσματα από μολόχα και πεντάνευρο. Τα φυτά αυτά ασκούν μαλακτική και καταπραυντική επίδραση λόγω των βλεννώδων ουσιών που περιέχουν. Για τη θεραπεία των δυσισιάντων ελκών από κίρσοις συνιστούσαν αφεύψημα από φύλλα ή καρπούς του φυτού αγριμονιού ή φονόχορτου.

Ως αντισυλληπτικό συνιστούσαν την τοπική χρήση των φύλλων του δουδομού, ενώ για απαλλαγή από ανεπιθύμητη εγκυμοσύνη την πόση αφειψήματος από το φυτό αφύγανος.

Το σκόρδο χρησιμοποιούνταν ως αντίδοτο της λύσσας και τα τρυφερά βλαστάρια του βάτου για τις παθήσεις των αφτιών.

Άξια ιδιαίτερας μνείας είναι η περιγραφή της αναλγητικής δράσης του κώνου του στικτού, με αφήψημα του οποίου θανατώθηκε, ως γνωστόν, ο Σωκράτης, και που οφείλεται στην αλκαλοειδή ουσία κωνεΐνη την οποία περιέχει: «... δια να μην αισθάνεσαι πόνον όταν θέλεις να κόψεις τη σάρκα σου, εύρε το χόρτον όπου το λέγουν οι φράγγιοι τζοκούντα και οι Έλληνες κώνειον και οτούμπισέ το, και με το ζουμί του αλλείψε το μέρος όπου θέλεις να κόψεις και δεν αισθάνεσαι πόνον τελείως».

(ΠΡΩΙΝΟΣ ΛΟΓΟΣ 17/7/03)

Οι Ζαγορίσιοι εκπλήρωσαν ένα ιερό χρέος

ΑΠΟ ΤΑ ΑΠΟΚΑΛΥΠΤΗΡΙΑ ΤΟΥ ΤΥΜΒΟΥ ΤΗΣ ΓΚΡΑΜΠΑΛΑΣ

Επίσημοι και πλήθος κόσμου στη σεμνή τελετή

«Πάλι οι Ζαγορίσιοι έκαναν το θαύμα τους», έτσι άκουσα να αποφαίνεται μετά το πέρας της γιορτής των αποκαλυπτηρίων του τύμβου στην Γκραμπάλα, ενθουσιασμένος, ο Βορειοηπειρώτης δάσκαλος Μενέλαος Ζώτος, που διδάξε και έζησε στο Ζαγόρι για κάποια χρόνια.

Και είχε απόλυτο δίκιο: οι Ζαγορίσιοι εκπλήρωσαν με πολύ καθυστέρηση —όπως είπαν— ένα χρέος που θάπρεπε η Πολιτεία να είχε εκπληρώσει προ πολλού. Και το εκπλήρωσαν με πολύ ευαισθησία και σωστή δουλειά.

Έτσι από την Κυριακή 17 Αυγούστου, εκεί στις υπώρειες της νεκροσπαρμένης Γκραμπάλας, ένας απείριστος τύμβος, ένας σωρός από λιθάρια του τόπου και πάνω τους γραμμένα τα ονόματα των είκοσι παιδιών που άφησαν εκεί την τελευταία τους πνοή, υπερασπιζόμενοι τα ιερά και τα όσια, θα διδάσκει τους διερχόμενους και επερχόμενους για μια λαμπρή σελίδα της σύγχρονης ιστορίας μας.

Φορείς της πρωτοβουλίας και της υλοποίησης της ανέγερσης του Τύμβου η «Ένωση Ζαγοριτών Αθηνών», η ΙΛΕΖ (που πριν 10 α. έ. ν. υψωσε το άγαλμα της Ζαγορίας γυναίκας στο «Ροντοβάνι») και ο Δήμος Κεντρικού Ζαγορίου με τη στήριξη και του Ριζαρείου Ιδρύματος.

Η εκδήλωση άρχισε με εκκλησιασμό στον θαυμάσιο βυζαντινό ναό των Αγίων Ταξιαρχών στα Κάτω Σουδενα, στο προαύλιο του οποίου (όπως μας είπαν οι οργανωτές) τον Νοέμβριο του 1940 θάφτηκαν τα μισά σχεδόν από τα είκοσι παλικάρια της Γκραμπάλας. Εκεί, μέλη της οργανωτικής επιτροπής με τις κονκάρδες στο στήθος ρύθμιζαν τα πάντα (όπως και στον Τύμβο) και κορίτσια, ντυμένες στα Ζαγορίσια τρατάριζαν το πατροπαράδοτο λουκούμι.

Στις 11 ακριβώς η γιορτή συνεχίστηκε στο μνημειακό χώρο του τύμβου. Οι πρωτοκαλεσμένοι, οι συγγενείς και απόγονοι των νεκρών παιδιών, όλα Ηπειρωτόπουλα, εκτός του Θεσσαλονικιού Ανθυπολοχαγού Νίκου Χατζόπουλου. Επίσης οι απόγονοι και συγγενείς των ηγητόρων της μάχης της Γκραμπάλας και αυτοί όλοι, στην πλειοψηφία τους Ηπειρώτες (οι ταγματάρχες Κ. Πανταζής, Κ. Αποστολίδης, Γ. Δούνιας από το Δίλοφο, ο λοχαγός Γ. Τσίτος κ.λ.π.).

Από πλευράς επίσημων τίμησαν την εκδήλωση ο Νομάρχης Ιωαννίνων Α. Καχριμάνης, ο υποδιοικητής της 8ης Μερραρχίας, με αντιπροσωπεία αξιωματικών, ο γενικός διευθυντής Αστυνομίας Νομού Ιωαννίνων, αντιπρόσωπος του Δήμου Ιωαννίνων, οι τρεις Δήμαρχοι Ζαγορίου, η ανεξάρτητη Κοινότητα Παπίγκου, ο υποδιοικητής της VIII Μερραρχίας, ο Διευθυντής της Αστυνομίας Ν. Ιωαννίνων, η ΕΑΑΣ Ιωαννίνων, η Πανελλήνια

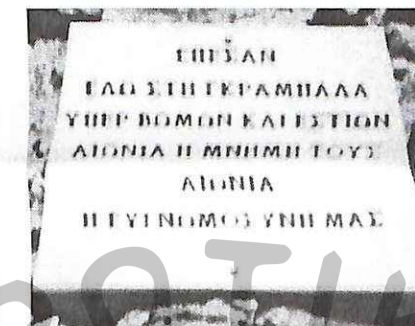
αννιτών, οι τρεις Δήμαρχοι Ζαγορίου κ. Γ. Παπαναστασίου, Γ. Σουκοβέλος και Γ. Σπύρου (σχολιάστηκε η απουσία του Δημάρχου του ιστορικού Δήμου Καλπακίου, καθώς και η απουσία εκπροσώπησης της Περιφέρειας Ηπείρου).

Παρέστησαν επίσης οι βουλευτές Κ. Τσιτσιούλας, Σ. Καλογιάννης, ο πρώην βουλευτής Α. Φούσας και ο πολιτευτής Α. Τζιάλας. Ευχετήριο τηλεγράφημα απέστειλε ο βουλευτής και πρώην υπουργός κ. Ευάγγελος Μαλέσιος. Τίμησαν ακόμη τη γιορτή ο πρόεδρος της Ισραηλιτικής Κοινότητας Ιωαννίνων καθηγητής κ. Μ. Ελισσάφ (μεταξύ των νεκρών της Γκραμπάλας και ένας Ισραηλίτης), ο πρόεδρος του Βορειοηπειρωτικού Ιδρύματος κ. Ξ. Κοντούρης και πλήθος κόσμου.

Η τελετή άρχισε με σύντομο χαιρετισμό και καλωσόρισμα των επισήμων και των τιμωμένων συγγενών των νεκρών από τον κ. Β. Τζιάβα, γενικό γραμματέα της ΙΛΕΖ. Κορυφαία στιγμή συγκίνησης το ξεδιπλωμα της ματωμένης σημαίας που σκέπασε τον νεκρό ανθυπολοχαγό Ν. Χατζόπουλο και φυλάσσεται, ιερό κειμήλιο, στον Ι. Ναό Αγίου Αθανασίου Κάτω Πεδινών, όπου και θάφτηκε το παλικάρι. Ακόμα πιο συγκινητική η γνωριμία των συγγενών του με τον ενενήνταχρονο μαχητή της Γκραμπάλας κ. Κ. Ζαρμπαλά, από το Καπέσοβο, που μετέφερε τον τραυματισμένο ανθυπολοχαγό στα Κάτω Σουδενα.

Το τελετουργικό άρχισε με την έπαρση της σημαίας, ενώ παίνιζε το τμήμα της μουσικής που η VIII μερραρχία ευγενικά διέθεσε, μαζί με τιμητικό άγημα στρατού. Ακολούθησε η επιμνημόσυνη δέηση από τέσσερις ιερείς και στη συνέχεια έγιναν τα αποκαλυπτήρια του Τύμβου από τον κ. Νομάρχη και τους τρεις Δημάρχους του Ζαγορίου. Το προσκλητήριο των νεκρών έκανε

με την βροντώδη φωνή του ο γνωστός Ηπειρώτης ηθοποιός και σκηνοθέτης Γιώργος Νάκος, ενώ το κλαρίνο του Γρηγόρη Καψάλη μοιρολογούσε σιγά και το στρατιωτικό

άγημα συνόδεψε με τιμητικές βολές.

Ο Δήμαρχος Κεντρικού Ζαγορίου κ. Γ. Παπαναστασίου και ο πρόεδρος της Ένωσης Ζαγοριτών Αθηνών κ. Α. Χρόνης με ομιλίες τους αναφέρθηκαν στο ιστορικό και τον καθοριστικό ρόλο της μάχης της Γκραμπάλας στον Ελληνοϊταλικό πόλεμο.

Στη συνέχεια ο κ. Γ. Νάκος διάβασε ένα απόσπασμα από το διήγημα «Το μοιρολόι του Γύφτου» του Ζαγοριώτη συγγραφέα κ. Φρίξου Τζιάβα που αναφέρεται στη μάχη της Γκραμπάλας.

Πριν την κατάθεση στεφάνων από τους επισήμους και από τους διάφορους φορείς, ο Φωκίων Καψάλης, γιος ενός από τους νεκρούς (του Γιάννη Καψάλη), που έπεσε ακριβώς δίπλα στον ανεγερθέντα Τύμβο, κατέθεσε λίγα λουλουδία εκ μέρους και όλων των άλλων συγγενών.

Στεφάνια φτιαγμένα όλα από την οργανωτική επιτροπή και με βάση κατάσταση κατέθεσαν οι: Νομάρχης Ιωαννίνων, ο εκπρόσωπος του Δήμου Ιωαννίνων, οι τρεις Δήμαρχοι Ζαγορίου, η ανεξάρτητη Κοινότητα Παπίγκου, ο υποδιοικητής της VIII Μερραρχίας, ο Διευθυντής της Αστυνομίας Ν. Ιωαννίνων, η ΕΑΑΣ Ιωαννίνων, η Πανελλήνια

Ένωση Αναπήρων Πολέμου Αξιωματικών πολεμικής διαθεσιμότητας με τον αντινοσηματάρχη Π.Δ. Βασιλείου Αρχιμανδρίτου, ο Σύλλογος Εφεδρών Αξιωματικών Ν. Ιωαννίνων, ο πρόεδρος της Ισραηλιτικής Κοινότητας Ιωαννίνων, η Πανηπειρωτική Συνομοσπονδία Ελλάδας δια του εκπροσώπου της Δ. Χατζαρόπουλου, ο πρόεδρος της Ένωσης Ζαγοριτών Αθηνών, ο πρόεδρος της ΙΛΕΖ, ο Πολιτιστικός Σύλλογος Ζαγορίου, ο πρόεδρος του Συλλόγου Ζαγοριών Λαρίσης κ. Α. Ξάνθος, ο σύλλογος γυναικών Ηπείρου, ο Σύλλογος Παλαιών Γιαννιωτών, ο Πολιτιστικός Σύλλογος Ανω Πεδινών, η Ένωση Ελαφοτοπιτών Αθηνών. Εκ μέρους της Βουλής των Ελλήνων ο βουλευτής Σταύρος Καλογιάννης και ιδιωτικά ο πολιτευτής κ. Α. Τζιάλας. Τέλος κρατήθηκε ενός λεπτού σιγή και με την ανάκρουση του Εθνικού Ύμνου έληξε η θαυμάσια αυτή, σε όλα, πατριωτική γιορτή τιμής και μνημοσύνης.

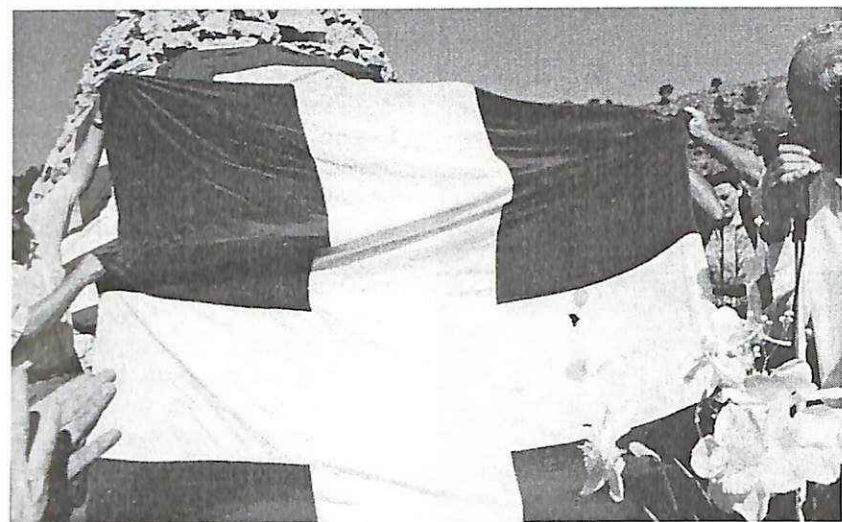
Ακολούθησε σύμφωνα με το πρόγραμμα πλούσια δεξίωση στις ευρύχωρες αίθουσες της Λαμπρινόδου Οικοκυρικής Σχολής Άνω Πεδινών, όπου παρακάθησαν και γεύτηκαν τα Ζαγορίσια εδέσματα πάνω από τριακόσια άτομα. Αξίζουν συγχαρητήρια στη διεύθυνση και το προσωπικό της σχολής και κυρίως στον πρόεδρό της κ. Γεώργιο Δούβλη, για την άρτια οργάνωση της δεξίωσης.

Όπως μας πληροφορούν οι οργανωτές, η γιορτή της Γκραμπάλας θα γίνεται κάθε χρόνο, την πρώτη Κυριακή του Νοεμβρίου, ώστε να μη συμπίπτει με τις καθιερωμένες πια γιορτές του Καλπακίου, αλλά και γιατί η μάχη της Γκραμπάλας άρχισε ακριβώς στις 2 Νοεμβρίου και τελείωσε στις 10, με την τελική υποχώρηση των Ιταλών.

Και αξίζει κάθε χρόνο να βρισκόμαστε όλοι εκεί όπου, όπως πολύ σωστά τονίστηκε στην αρχή της εκδήλωσης από τον Βασίλη Τζιάβα «οι αυτά τα κατούβραχα, σ' αυτά τ' ακριτικά μαρμαρένια αλώνια (συμβολικό το σχήμα του Τύμβου), απ' αυτή τη μικρή θημωνιά με τα θερσιμένα κορμιά των εικοσάχρονων εκείνων παιδιών, ψήθηκε στους φούρνους της Ιστορίας το ψωμί της Λευτεριάς, της Λεβεντιάς και της Εθνικής Αξιοπρέπειας.

Δυσμενέστατα, τέλος, σχολιάστηκε από όλους η απουσία όλων των τηλεοπτικών καναλιών, παρότι προσκλήθηκαν, τη στιγμή που για μικροπράγματα και για ανούσιες εκδηλώσεις δεν παραλείπουν να παρεβρίσκονται ασθμαίνοντας...

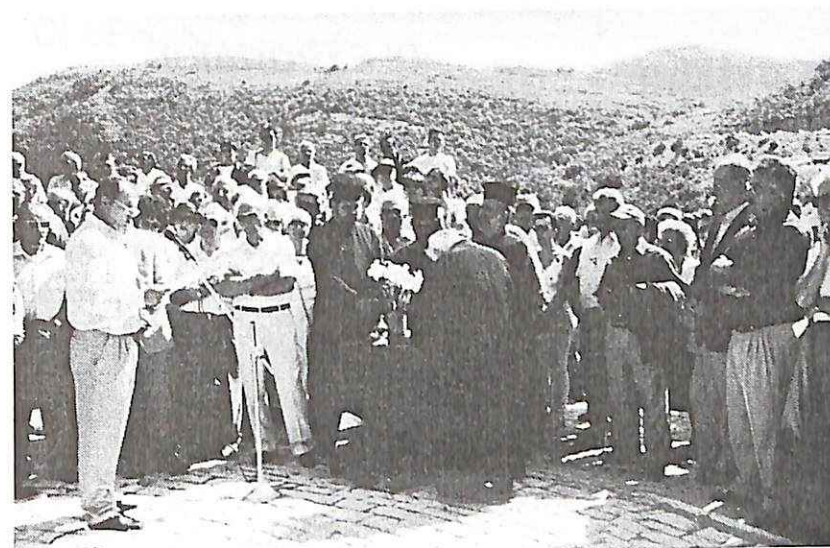
Στιγμιότυπα από τις εκδηλώσεις

Η ματωμένη σημαία που σκέπασε τον νεκρό ανθ/γό Ν. Χατζόπουλο

των αποκαλυπτηρίων στη Γκραμπάλα

Προσκλητήριο Νεκρών

(από τον Γιώργο Νάκο με υπόκρουση μοιρολογίου από τον Γρηγόρη Καψάλη)

1. Ανθ/γός Χατζόπουλος Νικόλαος από Θεσ/κη
2. Λοχίας Μαγγίνας Κων/νος (Καλέντζι)
3. Βίτσικας Ευάγγελος (Βασιλικό)
4. Δήμου Κων/νος (Καλέντζι)
5. Ζώης Κων/νος (Ροδοτόπι)
6. Καψάλης Ιωάννης (Ασπραγγέλους)
7. Καράλης Ιωάννης (Κάτω Σουδενά)

8. Μπαλτζός Χρόνης (Πράμαντα)
9. Μπούμπας Βασίλειος (Μέτσοβο)
10. Νάσης Βασίλειος (Ψήνα)
11. Νάσης Λεωνίδας (Ρωμανό)
12. Νικολάου Νικόλαος (Ελαταριά)
13. Πανταζής Παύλος (Ανθοχώρι Μετσόβου)
14. Πέτρου Στέργιος (Ζίτσα)
15. Τζίμας Ευάγγελος (Αχλαδέα)
16. Τσίπης Ευάγγελος (Παλιοχώρι Δωδώνης)
17. Χαλβατζής Βασίλειος (Μέτσοβο)
18. Χαρίσης Παναγιώτης (Λειγοψά)
19. Χαρίτος Ιωάννης (Βαλανιδιά Θεσπρωτίας)
20. Χαχάλ Ραφαήλ (Ιωάννινα)

Η ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΕΥΧΑΡΙΣΤΕΙ

Σε άλλο ρεπορτάζ, αναφέρεται αναλυτικά η όλη (πετυχημένη νομίζουμε) διαδικασία και οργάνωση της εκδήλωσης των Αποκαλυπτηρίων. Εμείς, από πλευράς οργανωτών, ακόμη μια φορά θέλουμε να ευχαριστήσουμε:

- Την 8η Μεραρχία και τον Υποδιοικητή της για τη συμμετοχή, αλλά και την ουσιαστική συμβολή στην επιτυχία της εκδήλωσης.
- Τον Νομάρχη κ. Αλέκο Καχριμάνη και τους Δημάρχους του Ζαγοριού.
- Τον σκηνοθέτη-ηθοποιό κ. Γιώργο Νάκο για την πρόθυμη συμμετοχή και βοήθειά του.

- Τον καθηγητή κ. Μιχάλη Οικονομίδη για την ωραία αφίσσα της εκδήλωσης.
- Τον Πολιτιστικό Σύλλογο Πανώσουδειωτών και την Ελένη Δούθλη, για την όμορφη παρουσία των κοριτσιών με τα «Ζαγορίσια» και βεβαίως τα ίδια τα κορίτσια, που με τα βαριά συγκρούσιμα τους, άντεξαν τον καύσωνα εκείνης της μέρας.
- Το προσωπικό της Λαμπριαδείου Οικοκυρικής Σχολής.

Τέλος, θέλουμε να ζητήσουμε συγνώμη για τυχόν παραλείψεις.

ΝΕΑ ΤΟΥ ΤΟΠΟΥ - ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΣΥΛΛΟΓΩΝ - ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΕΣ ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ

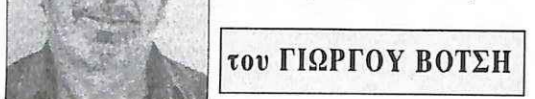
Για το Λαογραφικό Μουσείο του Αγάπιου Τόλη

Γνήσια λαϊκός πολιτισμός και υπόγεια στίλβη

Έπρεπε να σκαφαλώσω στα Ζαγοριώτικα για ν' ακούσω λόγο καλό και πολιτιστικό ειπωμένο για τον Κ. Λαλιώτη, ως ΥΠΕΧΩΔΕ.

Αυτή τη φορά δεν ήταν μια από τις συνήθεις αποδράσεις από τη χαβούζα της Αθήνας, με όλο και συχνότερο προσορισμό την Ήπειρο και ειδικά το Ζαγόρι. Γάμος σημαδιακός μας έφερε στις 21 Ιουνίου στους Ασπράγγελους, το ανταρτοχώρι με τη μεγάλη πολιτιστική παράδοση, που το 'χαψαν οι Γερμανοί κατακτητές (μαζί και το μοναστήρι Γενέθλιον της Θεοτόκου, τεσσάρων αιώνων) πριν από 60 ακριβώς χρόνια, στις 15 Ιουλίου 1943. Έτσι, που ορφάνεψαν από νέους τα καφωχώρια της Ηπείρου, τριάντα ολόκληρα χρόνια είχε να ματαγίνει νύφη και γαμπρός να 'ναι από τον ίδιο τόπο, από τους Ασπράγγελους, που ξαναχτίστηκαν ληθαίο λιθάρι από τις στάχτες κι είναι τώρα έδρα του Δήμου Κεντρικού Ζαγορίου.

Μεγαλωμένοι στα Γιάννινα, η Νίκη Φερεντίου και ο Κώστας Λαδιάς έσμιξαν, μαζί με τον έρωτα, κι από την κοινή λαχτάρα να ζήσουν, να στησουν φαμελιά και να προκό-

του ΓΙΩΡΓΟΥ ΒΟΤΣΗ

ψουν στο χωριό. Μακάρι να πετύχουν για να τους μιμηθούν κι άλλοι νέοι...

Λαμπρός, λοιπόν, ο γάμος, με ολονύκτιο γλέντι στην πλατεία του χωριού με τα πλατάνια καπάνω από 600 καλεσμένους -πώς να λείψουμε από τη χαρά: Ως τα ξημερώματα αχολογούσαν τα κλαρίνα και τα βιολιά, με μονίμως τρεις σειρές στους κυλικούς Ζαγοριώτικους χορούς και με τους πρώτους να συναγωνίζονται σε χάρη, λένισμα και λεβεντιά στα δύσκολα- στους «Κλέφτες», τον «Κωνσταντή» και τον «Σαμαντάνα». Κούβλα η νύφη, έλαμπε πανευτυχής ο γαμπρός, χαρά Θεού...

Στο τραπέζι, μιάς κάθισαν τους Αθηναίους (για διμελή εκπροσώπηση των «Ασπράγγατων»), από τον Αδωνι Κύρου και μένα, μιλάμε πλάι στον συμπάθεστο δήμαρχο Γαβρίλη Παπαναστασίου και τον Τάκη Χατζεράτοπουλο της Πανεπιστημιακής, που μου σύστησε τον διπλανό μου:

«Τον Αγάπιο Τόλη τον ξέρεις, βέβαια...»
 Δεν τον γνώριζα. Κι υποδείχτηκε ασυγχώρητος.
 «Για το εκπληκτικό λαογραφικό μουσείο του στους Κίρτους σίγουρα θα 'χεις ακουστά...»
 Δεν είχα. Διπλά ασυγχώρητος.

Πρώτη μας δουλειά την άλλη μέρα, ήταν να βρούμε στους Κίρτους, το χωριό με τα θαυμαστά δίτοξα και τρίτοξα γεφύρια, αιουσαργήματα αρχιτεκτονικής.

Μας πρόβλεπε ο Αγάπιος Τόλης στην αυλή του, βαθύσωστη και πνιγμένη στα λουλούδια: Όλα τα χρώματα κι οι ευωδιές σε αμέτρητες γλάστρες.

«Γ' αγαπάς, βλέπω, τα λουλούδια...»
 «Ομορφάνουν τη ζωή μου -όση μ' απόμεινε».
 «Κι όλοι αυτοί οι θησαυροί, με τα περίτεχνα αντικείμενα που 'χεις συλλέξει;»
 «Αυτά είναι η ζωή μου. Δεν νυμφεύτηκα, δεν έκανα οικογένεια και παιδιά: αυτά είναι το έργο μου μιας ζωής κι η φαμίλια μου και τα παιδιά μου...».

Εκεί του ξέφυγε -σαν χωρατό. Μεταξύ των επισκεπτών βρέθηκε κι ο μανιώδης συλλέκτης, γνωστό όνομα και με πολλά λεφτά.

«Αγάπια, μου είπε, με συγχωρείς, αλλά δεν λέει να ξεκολλήσει το μάτι μου από δύο τρία κομμάτια σ' αυτόν τον ανεκτίμητο θησαυρό σου. Σε παρακαλώ: Ό,τι και όσα θέλεις για να μου τα δώσεις...».

Τον πείραξε, αλλά δεν το 'δαξε. Χαμογελαστός, μ' ερώτηση του αποκρίθηκε -για να τον αφήσει άναυδο:

«Έχει παιδιά;»
 «Τρία δόξα το Θεό».
 «Αν σου ζητούσα να μου πουλήσεις το ένα, θα μου το 'δινες;».

Τρεις ώρες μας ξεναγούσε -και τρεις μέρες δεν θα 'φταναν για μια όχι επιτόλμη ματιά: Πάνω από 40.000 αντικείμενα, που τα συνέλεξε ο Αγάπιος Τόλης, με καθημερινή επίμονη ενασχόληση, ξεδεύοντας χρόνο και χρήμα, επί εξήντα συναπτά έτη- από 15χρονο αγόρι ξεκίνησε.

«Ο,τι έφτιαχνε ο λαϊκός τεχνίτης ό,τι προμηθεύονταν από το εξωτερικό. Τα αχροντοπικά, ό,τι είχε η λαϊκή και η αστική τάξη ό,τι είχε η αγροτική και κτηνοτροφική και βιοτεχνική φαμίλια, συνταγμένα σαν φυλαχτά και άγια των αγίων...» -περιγράφει ο λογοτέχνης Γ. Βρέλλης.

Σε προθήκες κάμποσα, τα περισσότερα στοιβαγμένα -μόνον οι παραδοσιακές γυναικείες στολές προσεκτικά φυλαγμένες σε καμιά πενήντα περίτεχνη κασέλες. Κοσμήματα και κεντήματα, έπιπλα και χαλιά, λάμπες, καθρέφτες και σεργιόσια, μαγειρικά σκεύη όλων των λογίων, σαφρανίτσες, αργαλειοί, κυπριά και κουδούνια, όπλα κι εργαλεία, εικόνες, χειρόγραφα, φωτογραφίες -ό,τι σου βάζει ο νους.

Κάθε τόσο ο Αγάπιος σταματάει, χαϊδεύει κάτι και του μιλάει σαν να 'ναι ζωντανό -ξέρει και θυμάται καθενός χωριστά την ιστορία.

«Όλη η ιστορία του Ζαγορίου είναι εδώ -λέει. Και σε τούτα τα χώματα άνθησε πολιτισμός σπουδαίος. Λένε πως είναι η άλλη Ελλάδα. Αυτήν προσπάθησα να σώσω και να την παραδώσω στις γενιές, που έρχονται...».

Μετά 18 τιμητικές διακρίσεις ως τώρα, ο Αγάπιος Τόλης -ελάχιστος φόρος τιμής και κοινωνική αναγνώριση στο μεράκι και την ευαισθησία, τη φιλοπονία και τη γεναιοδωρία, τη φιλοσοφία και τον ακάματο ζήλο αυτού του ξεχωριστού Ζαγοριώτη ευπατρίδη, που έταξε σκοπό ζωής να περισώσει για τους επερχόμενους και να αναδείξει ένα αυθεντικό δόγμα του γνήσιου λαϊκού πολιτισμού μας.

Τελευταία τιμητική διάκριση, η παρασημοφόρησή του από τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας Κωστή Στεφανόπουλο, που συγκινήθηκε από τους καρπούς αυτής της επίμονης μακροχρόνιας δημοσιογραφίας.

Με συγκίνηση περιδιάβηκε τις ανεκτίμητες συλλογές και ο Κ. Λαλιώτης ως ΥΠΕΧΩΔΕ: Μέσα σε μία εβδομάδα έστειλε 30 εκατομμύρια δρχ. -μαγιά για το αναγειρόμενο έτιτοτε λιθόκτιστο, ευρύχωρο και εντυπωσιακό «Λαογραφικό Μουσείο Αγάπιου Τόλη», που κοσμή η ήδη τον κεντρικό δρόμο των Κήπων. Αλλά 100 εκατομμύρια διέθεσε ο τότε νομάρχης Ιωαννίνων Ν. Ζαμπιάζας.

«Χρειάζονται άλλα 60-70 εκατομμύρια για την αποπεράτωση. Και θέλω να το δω ολοκληρωμένο να απλοχωριάζουν μέσα του τα «παιδιά» μου και να τα καμαρώνουν όλοι πριν κλείσω τα μάτια μου...», λέει ο Αγάπιος, που δεν μεμψιμοιρεί και δεν παραπονείται.

Τι είναι 60-70 εκατ. δρχ. για να ολοκληρωθεί και να λειτουργήσει το πλουσιότερο ίσως λαογραφικό μουσείο της χώρας; Ο υπουργός Πολιτισμού Ευ. Βενιζέλος δεν έχει εκδηλώσει το παραμικρό ενδιαφέρον. Μπορεί και να αγνοεί την ύπαρξή του -περιφροντίς και χαμένος στην παραζάλη του (πολυδάπανου) ολυμπιακού «πολιτισμού των πολιτισμών».

Δέκα μέρες μετά την επιστροφή μας από το Ζαγόρι, ο υπουργός Πολιτισμού, πλάι στον κ. Χρ. Λαμπράκη, επεδείκνυε, όλος καμάρω, τις φρανταμαγορικές υπερπολυτελείς υπόγειες προεκτάσεις του Μεγάρου Μουσικής. Σε φαραωνικές διαστάσεις (125.000 τ.μ. όπου μπορούν να κινήσουν 5.000 άτομα, «είναι συγκρίσιμες μόνο με το Λίνκολν Σέντερ της Ν. Υόρκης» (!) και κούτισαν στο κράτος ως τώρα επί τα 60 δισεκατομμύρια δρχ.

Αντε τώρα, να ξεφύγεις από τη βέβηλη σκέψη: Λουσιμένος στο φως σμιλεύτηκε, ανά τους αιώνες, ο πολιτισμός αυτού του τόπου. Όσο κι αν τα παστώσεις με στίλβη και γλαμουριά, στα λαγούμια και τα υπόγεια μόνο τα τρωκτικά διαβιβούν και περιφέρονται άνετα...

(Από την «Ελευθεροτυπία της 21/7/03)

Πολιτιστική αποκέντρωση

«ΟΙ ΕΥΡΩΠΑΙΟΙ» του Καρτιέ-Μπρεσόν από το ΜΟΥΣΕΙΟ ΜΠΕΝΑΚΗ στο ΡΙΖΑΡΕΙΟ ΕΚΘΕΣΙΑΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΜΟΝΟΔΕΝΔΡΙΟΥ

Η σημαντική και κλασική πλέον στο είδος της φωτογραφική έκθεση «Οι Ευρωπαίοι» του Καρτιέ-Μπρεσόν, μετά από εντυπωσιακή πορεία στο Μουσείο Μπενάκη, που άρχισε στις 7 Ιουλίου και έληξε στις 31 Αυγούστου, μεταφέρεται τώρα στο Ριζάρειο

Εκθεσιακό Κέντρο Μονοδενδρίου, στα ωραία Ζαγοριώτικα.

Το Κέντρο αυτό τιμάει με την άψογη λειτουργία του την ελληνική επαρχία και μας έχει ξαφριάσει με τις εκθεσιακές και τις εκδοτικές δραστηριότητές του.

Δημιουργήθηκε προ τετραετίας από το Ριζάρειο Ίδρυμα στη γενέτειρα των Εθνικών Ευεργετών Αδελφών Ριζάρη και στεγάζεται σε επιβλητικό αρχοντικό, το οποίο ανακαινίσθηκε και διαρρυθμίστηκε κατάλληλα με συγχρηματοδότηση του Ιδρύματος «Σταύρος Σ. Νιάρχος» και του Διασυνοριακού Προγράμματος Interreg II.

Κατά τη σύντομη μέχρι σήμερα διαδρομή του, το Ριζάρειο Εκθεσιακό Κέντρο Μονοδενδρίου οργάνωσε τις θαυμάσιες και πανελληνίας απήχησης εκθέσεις «Εικόνες της Ελλάδος, 1993-1990» του Fred Boissonnas και Ρωσία 100 χρόνια - φωτογραφικές μαρτυρίες», με υλικό μεγάλων διεθνών πρακτοριών. Τις εκθέσεις αυτές συνόδευσε η έκδοση ομότιτλων λευκωμάτων υψηλής ποιότητας καθώς και σειράς καλλιτεχνικών αφισών.

Εξίσου επιτυχείς όμως ήταν και οι φωτογραφικές εκθέσεις «Albionians» που σύγχρονου Δανού Καλλιτέχνη Joacchim Ladefoged. «A Greek Portfolio» του διακεκριμένου ελληνοαμερικανού καλλιτέχνη Κ. Μάνου, με τη συνεργασία του Μουσείου Μπενάκη, και «Images Beyond the naked eye» με τη συνεργασία της WWF.

Η έκθεση «Οι Ευρωπαίοι» του Καρτιέ - Μπρεσόν, που οργανώνεται στο Ριζάρειο Εκθεσιακό Κέντρο με την συνεργασία του ομώνυμου Ιδρύματος των Παρισίων και του Πρακτορείου «ΑΠΕΙΡΟΝ» περιλαμβάνει 140 φωτογραφίες, εγκαινιάζεται την Παρασκευή 12 Σεπτεμβρίου στις 7 μ.μ. και θα διαρκέσει μέχρι τις αρχές Ιανουαρίου 2004. Έτσι, εκτός από τους Ηπειρώτες επισκέπτες, είναι βέβαιο ότι μεγάλος αριθμός φιλότεχνων από όλη τη χώρα αλλά και από την Αθήνα, οι οποίοι δεν πρόλαβαν την έκθεση στο Μουσείο Μπενάκη, θα μπορέσουν να απολαύσουν αυτό το αριστούργημα της φωτογραφικής τέχνης στο Ριζάρειο Εκθεσιακό Κέντρο, ενισχύοντας παράλληλα και το ρόλο του Μονοδενδρίου, ως ισχυρότατου βραχίονα πολιτιστικού τουρισμού από τον οποίο ωφελείται όλη η Ήπειρος.

Το Ριζάρειο Εκθεσιακό Κέντρο Μονοδενδρίου λειτουργεί καθημερινά εκτός Δευτέρας, συνεχώς από τις 10 π.μ. μέχρι 18.00 μ.μ.

Για περισσότερες πληροφορίες στο τηλέφωνο 26530-71573 και στο e-mail: info@rizarios.gr.

ΝΕΑ ΤΟΥ ΤΟΠΟΥ - ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΣΥΛΛΟΓΩΝ - ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΕΣ ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ

ΟΙ ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΕΣ ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ ΣΤΟΥΣ ΚΗΠΟΥΣ ΖΑΓΟΡΙΟΥ ΤΟ ΚΑΛΟΚΑΙΡΙ ΤΟΥ 2003

Στους Κήπους Ζαγορίου, το Κεντρικό χωριό και παλιά πρωτεύουσά του από το 1915, ένας κύκλος θρησκευτικών και πολιτιστικών εκδηλώσεων έγιναν στη διάρκεια του καλοκαιριού αυτού του χρόνου. Στις 20 Ιουλίου έγινε η γιορτή του Προφήτη Ηλία στο εκκλησάκι, που κατά εξαίρεση βρίσκεται χαμηλά στο Μπαγιάτικο ποτάμι*. Με λειτουργό του Παπα-Γιάννη από το Πέρασμα, αφού ο Ιερέας της ενορίας μας εξυμνεί και τους Νεγάδες, έγινε η θρησκευτική τελετή, αγιασμός και αρτοκλασία.

Στις 27 Ιουλίου, στο ανακαινισμένο εκκλησάκι της Αγίας Παρασκευής στα πολιτιστικά των Κήπων, ένα πετρόχτιστο πλακοσκεπή Ναΐσκο, με λειτουργό πάλι το φίλο και συμπάθεστο Παπα-Γιάννη έγινε λειτουργία, αγιασμός και αρτοκλασία.

15/8/03. Στην Παναγία των Κήπων το 15/αύγουστο. (Φωτό Κ.Δ.Χ.)

Στη συνέχεια άρχισαν οι πολιτιστικές εκδηλώσεις και το πανηγύρι, που έχει θεσμοθετηθεί και καθιερωθεί από τον πολιτιστικό Σύλλογο των Κήπων «Η ΜΠΑΓΙΑ» στις 6 Αυγούστου, που γιορτάζεται η μεταμόρφωση του Σωτήρος.

Από τις 2 Αυγούστου στο Πολιτιστικό Κέντρο του Συλλόγου λειτουργεί με μεγάλη επιτυχία έκθεση με προϊόντα, που παράγονται στην περιοχή (ρίγανη, τσάι, μέλι εξαιρετικής ποιότητας, αποξηραμένα λουλούδια, κοσμήματα, γλυκά κουταλιού και μαρμελάδες, καλάθια περίτεχνα του αρχιμάστορα Σωτήρη Τσεργιάλη, παραδοσιακός μπακλαβάς της Μά-

Από την έκθεση ειδών λαϊκής τέχνης στους Κήπους τον Αύγουστο του 2003 στο Πολιτιστικό Κέντρο του Συλλόγου. (Φωτό Κ.Δ.Χ.)

γδας), όλα με τη σφραγίδα της παραδοσιακής τεχνικής και γνησιότητας. Θα ήταν παράλειψη αν δεν ανέφερα εδώ τη μεγάλη συμβολή για την επιτυχία της έκθεσης της κ. Λιάνας, του Ανδρέα, της Αθηνάς και όλων των μελών του Δ/κού Συμβουλίου του Συλλόγου.

Το πανηγύρι κράτησε τέσσερες μέρες με δημοτική μουσική τις τρεις πρώτες και την τέταρτη με ρεμπέτικα που είχε μεγάλη επιτυχία. Πλήθος κόσμου από τους παρεπιδημούντες χωριανούς, τα γύρω χωριά και τα Γιάννινα παρακολούθησαν και διασκέδασαν τις μέρες του πανηγυριού.

Στο εξωκλήσι της Παναγίας στα Παλιόσπιτα, ένα πετρόχτιστο Ναό, που διακρίνεται για την καλή κατασκευή, το πολύτιμο τέμπλο με παλιές εικόνες και τράπεζα, γιορτάστηκε στις 15 Αυγούστου με

μεγαλοπρέπεια η μεγάλη θρησκευτική εορτή της Χριστιανοσύνης της Κοιμήσεως της Υπεραγίας Θεοτόκου με λειτουργό τον Ιερέα της Ενορίας μας Παπα-Βαγγέλη και Ιεροψάλτες το Βασίλη, τον Δημήτρη, την Αθηνά και το Νίκο. Απολαύσαμε μία κατανυκτική και μελωδική ιεροτελεστία.

Επακολούθησε αγιασμός και αρτοκλασία στον υπαίθριο χώρο, κάτω από τη σκιά των αιώνων βίων δρώνων της καρυδιάς και την καταπράσινη γαρνιτούρα από κρανιές, λεφτοκαρυές και άλλα δένδρα.

Αφού συγχαρούμε τους οργανωτές των εκδηλώσεων, την εκκλησιαστική επιτροπή και όλους όσους συνέβαλαν στην επιτυχία τους, ας ευχθούμε να είμαστε όλοι καλά και του χρόνου.

Γιάννινα 20 Αυγούστου 2003
 Κώστας Δ. Χριστοδούλου

* Ο Προφήτης Ηλίας κατά την Παλιά Διαθήκη εμόνασε στο Καρμήλιον Όρος. Είναι ένα βραχώδες έδαφος, υψομ. 880 μ. και στην κορυφή του υπάρχει μικρός κτιστός ναός με πλακοσκεπή ημισφαιρική στέγη στη μνημύ του Προφήτη Ηλία. Ο λόγος για τον οποίο τα εξεωκλήσια του Προφήτη Ηλία, κατ'εξαιρεση προς τους Κήπους βρίσκονται στις κορυφές λόφων. Το Καρμήλιον Όρος στο Άγιο Όρος έχω επισκεφθεί πρόσφατα.

Εκδήλωση για την ίδρυση Μουσείου Φυσικής Ιστορίας Χαράδρας Βίκου, στη Βίτσα

Με μεγάλη επιτυχία στέφθηκε η εκδήλωση που οργάνωσε η προσωρινή διοικούσα επιτροπή του σωματείου «Πετροχελιδόνα Βίτσας» με θέμα την ίδρυση του Μουσείου Φυσικής Ιστορίας Χαράδρας Βίκου στη Βίτσα. Το σωματείο Πετροχελιδόνα Βίτσας, συστάθηκε τον Ιανουάριο του 2003 με σκοπό την ίδρυση του Μουσείου Φυσικής Ιστορίας Χαράδρας Βίκου στη Βίτσα, το οποίο πρόκειται να στεγασθεί στο αρχοντικό Βελογιάννη στον Πάνω Μαχαλά του χωριού και αριθμεί ήδη είκοσι τρία μέλη. Οι δαπάνες για την δημιουργία και τη λειτουργία του Μουσείου θα καλυφθούν πλήρως από το κληροδότημα Αγγλικής Παπάζογλου.

Η εκδήλωση έλαβε χώρα στο προαύλιο της Βριζοπουλείου Σχολής στις 13 Αυγούστου του 2003.

Ο Θανάσης Παλιτάσος άνοιξε την εκδήλωση καλωσορίζοντας το κοινό και παρουσιάζοντας τους ομιλητές.

Στη συνέχεια, το λόγο πήρε η Πρόεδρος της προσωρινής διοικούσας επιτροπής του σωματείου «Πετροχελιδόνα Βίτσας» Ρίτα Σαουάντου η οποία αναφέρθηκε στη σημασία της ίδρυσης του Μουσείου Φυσικής Ιστορίας στη Βίτσα και έδωσε ιδιαίτερη έμφαση στις προσπάθειες των μελών του σωματείου προς το σκοπό αυτό. Επιπλέον υπογράμμισε τη σημασία της αξιοποίησης του αρχοντικού Βελογιάννη, ενός από τα πλέον αξιόλογα κτίρια στην περιοχή του Ζαγορίου, για την οικονομική, κοινωνική και πολιτιστική ανάπτυξη της ευρύτερης περιοχής.

Την κα Σαουάντου διαδέχθηκε στο βήμα η Μαρία Κατσακίωρη, περιβαλλοντικός επιστήμων, υπεύθυνη Τομέα Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης και Εκπαίδευσης του Ελληνικού Κέντρου Βιοτόπων-Υγροτόπων (ΕΚΒΥ)/Μουσείο Γουλιανδρή Φυσική Ιστορίας. Η κα Κατσακίωρη έκανε μια σύντομη αναδρομή στην ιστορία του ΕΚΒΥ, το οποίο από το

1964 στηρίζει πρωτοβουλίες αντίστοιχες με αυτή που ανέλαβε το σωματείο «Πετροχελιδόνα Βίτσας». Οι ιδιαιτερότητες καθώς και οι επιμέρους στόχοι ενός Μουσείου Φυσικής Ιστορίας αποτέλεσαν σημαντικό μέρος του προβληματισμού της ομιλήτριας. Επίσης, η κα Κατσακίωρη τόνισε τη σημασία της ύπαρξης στην περιοχή ενός τέτοιου Μουσείου στα πλαίσια της αειφόρου ανάπτυξης και ανέδειξε την αξία της συμμετοχής των κατοίκων στην οργάνωση και λειτουργία του όλου εγχειρήματος.

Η Ελένη Βρεντζάκη, αρχιτέκτων, ειδική στο σχεδιασμό μουσείων φύσης και εκθεσιακών χώρων, εξωτερική συνεργάτιδα του ΕΚΒΥ, παρουσίασε παραδειγματικά Μουσείων Φυσικής Ιστορίας από την Ελλάδα και το εξωτερικό. Περιέγραψε επίσης τα αρχιτεκτονικά χαρακτηριστικά και τα στοιχεία οργάνωσης του χώρου που στηρίζουν τη λειτουργία ενός μουσείου με αντικείμενο τη φύση.

Τέλος, το λόγο πήρε ο Μιλτιάδης Σεφερλής, βιολόγος του ΕΚΒΥ, ο οποίος ανέδειξε τις ιδιαιτερότητες της χλωρίδας, της πανίδας και της γεωμορφολογίας του Εθνικού Δρυμού Βίκου Άωου και επεσήμανε την ανάγκη προβολής των χαρακτηριστικών του φυσικού περιβάλλοντος της περιοχής.

Οι παρουσιάσεις των τριών ειδικών του ΕΚΒΥ συνοδεύτηκαν από προβολή διαφανειών σε σχέση με τη φύση του Ζαγορίου.

Τις ομιλίες ακολούθησε γοηυστικός διάλογος που τροφοδοτήθηκε από ερωτήσεις και παρατηρήσεις του κοινού.

Την εκδήλωση παρακολούθησαν ο Δήμαρχος Κεντρικού Ζαγορίου και Δημοτικοί Σύμβουλοι, ο Πρόεδρος της Ριζαρείου Σχολής, ο Πρόεδρος της Λαμπριόδειου Σχολής, τα μέλη της Εκτελεστικής επιτροπής του Κληροδοτήματος Αγγλικής Παπάζογλου, εκπρόσωπος της Πανεπιστημιακής και της Ένωσης Ζαγοριώτων, ο Πρόεδρος και τα μέλη του τοπικού συμβουλίου της Βίτσας, καθώς και πλήθος κατοίκων κάθε ηλικίας.

Φερενίκη Βαταβάλη Αρχιτέκτων

ΝΕΑ ΤΟΥ ΤΟΠΟΥ - ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΣΥΛΛΟΓΩΝ - ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΕΣ ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ

Ο Πολιτιστικός Σύνδεσμος Ζαγορισιών έλαβε μέρος στο 24ο Φολκλорικό Φεστιβάλ της Villablanca της Ισπανίας το οποίο πραγματοποιήθηκε από 23 Αυγούστου έως 2 Σεπτεμβρίου 2003.

Στα πλαίσια των εκδηλώσεων του Φεστιβάλ, ο Πολιτιστικός Σύνδεσμος Ζαγορισιών, συμμετείχε με το χορευτικό τμήμα του, όπου έδωσε παραστάσεις σε διάφορους δήμους της Huelva - πόλης της Ανδαλουσίας - με κύρια συμμετοχή στο Φεστιβάλ της Villablanca την Παρασκευή 29 Αυγούστου και σ' αυτό της Τανία της Πορτογαλίας, το Σάββατο 30 Αυγούστου.

Από πλευράς διοργάνωσης, το Φεστιβάλ είχε απόλυτη επιτυχία. Όλα τα συγκροτήματα έτυχαν άριστη φιλοξενίας, ενώ η υποδοχή στα μέρη όπου δίνονταν οι παραστάσεις ήταν θερμή.

Το χορευτικό συγκρότημα των Ζαγορισιών, παρουσίασε παραδοσιακούς χορούς της Ηπείρου, της Μακεδονίας και των Νησιών, καθώς και Λαϊκούς χορούς όπως ζεϊμπέκικο και χασάπικο.

Στάθηκε επάξια ανάμεσα σε άλλα συγκροτήματα όπως αυτό της Ισπανίας, της Πορτογαλίας, της Ουκρανίας, του Τσάντ, του Περού, της Σερβίας και άλλων, αναδεικνύοντας και προβάλλοντας τους τοπικούς χορούς

Ο Σύνδεσμος Ζαγορισιών στην Ανδαλουσία

τόσο του Ζαγορίου, της Ηπείρου και ολόκληρης της Ελλάδας. Η σημαία του Συλλόγου μαζί με

του άλλαζε τέσσερις και πέντε πολλές φορές ενδυμασίες, ανάλογα με τους χορούς του τόπου που παρουσίαζε.

την Ελληνική σημαία, κυμάτιζαν σε κάθε συμμετοχή του συγκροτήματος και οι χορευτές με τη λεβεντιά τους, το κέφι τους και την ακούραστη εναλλαγή των παραδοσιακών στολών, ενθουσίασαν το Ισπανικό κοινό και χειροκροτήθηκαν απ' όλους. Το θέαμα που παρουσίασε ήταν μοναδικό, καθώς ήταν το μόνο από τα συγκροτήματα που κατά τη διάρκεια της εμφάνισής

Τόσο οι χορευτές και οι χορεύτριες, όσο και οι μουσικοί του Συνδέσμου, συνοδευόμενοι πάντοτε από τον Πρόεδρο και τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου, έκαναν άψογες εμφανίσεις, διακρίθηκαν για το ήθος, την ευγένεια και την ομαδικότητά τους, προβάλλοντας και αναδεικνύοντας έτσι τα στοιχεία του πολιτισμού μας σαν Ηπειρώτες και σαν Έλληνες κατ'

επέκταση.

Κατά τη διάρκεια της παραμονής τους στην Ισπανία τα μέλη του χορευτικού και οι συνοδοί επισκέφθηκαν σημαντικά μνημεία στην Σεβίλλη και στη Μαδρίτη, ενώ όλοι αισθάνονται βαθιά υποχρεωμένοι για την εκπληκτική φιλοξενία των Ισπανών που εκτός από τους εθελοντές συνοδούς που παρέιχαν κατά τη διάρκεια των ξεναγήσεων στις διάφορες πόλεις, βρίσκονταν κάθε στιγμή πρόθυμοι για οποιαδήποτε πληροφορία σχετικά με την όμορφη χώρα του Λόρκα. Οι εκπρόσωποι του Συνδέσμου ανταπέδωσαν την καλοσύνη και ζεστασιά των Ισπανών προσφέροντας δώρα γιαννιώτικης ασυμμορφικής τέχνης καθώς και χαρακτηριστικά Ελληνικά ποτά.

Για όλους αυτούς τους λόγους, θα θέλαμε να συγχαρούμε τον πρόεδρο του συνδέσμου κύριο Πολύβιο Καρρά, τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου καθώς και τον χοροδιδάσκαλο κύριο Κώστα Καμπέρη, για την αξιόλογη δουλειά που κάνουν στο Σύνδεσμο και την προσφορά τους στον τομέα του πολιτισμού και ελπίζουμε ότι αυτό θα συνεχιστεί προς το καλό τόσο του Συνδέσμου, όσο και την ελληνικής πολιτιστικής κληρονομιάς.

Ελένη Κεφαλίδου-Θεμελή

Παρεμβάσεις

Τα «Πετροχελίδονα Βίτσας»

Ιδρύθηκε πρόσφατα στο χωριό μας Σωματείο με την επωνυμία «Πετροχελίδονα Βίτσας» με κύριο στόχο τη δημιουργία Μουσείου Φυσικής Ιστορίας Εθνικού Δρυμού Βίκου-Αώου.

Ως Βιτινός, χαιρόμαι και χειροκροτώ κάθε ενέργεια και προσπάθεια που αναδεικνύει και προβάλλει το χωριό μας, ένα από τα ωραιότερα του Ζαγορίου.

Με την αφορμή αυτή λοιπόν θα ήθελα εντελώς ελεύθερα και πέρα από σκοπιμότητες να κάνω κάποιες παρατηρήσεις και επισημάνσεις για τον τρόπο που οργανώθηκε το Σωματείο, την επιλογή των πρώτων 23 ιδρυτικών μελών και το καταστατικό του.

Είναι φανερό πως κανείς δεν μπορεί να διαφωνήσει με την ιδέα αυτή, δεδομένης της πλούσιας χλωρίδας και πανίδας στην περιοχή Ζαγορίου.

Θα μπορούσε κανείς όμως να συμφωνήσει ότι η προσπάθεια αυτή θα συναντούσε λιγότερες δυσκολίες εάν εντασσόταν π.χ. στην Αναπτυξιακή Εταιρεία του Δήμου Κεντρικού Ζαγορίου ή αναζητούσε άλλες λύσεις.

Εκείνο όμως που προξενεί ιδιαίτερη εντύπωση είναι το γεγονός, πως το Σωματείο οργανώθηκε στις αρχές του έτους στην Αθήνα και κανένας δεν ενημέρωσε τους κατοίκους της Βίτσας για κάτι που θα γινόταν στο χωριό τους. Ειδικά όταν το Μουσείο αυτό πρόκειται να στεγαστεί στο αρχοντικό Βελογιάννη στο πάνω Μαχλάκι και ότι θα ενισχυθεί οικονομικά από το κληροδότημα «Αγγελική Παπάζογλου».

Η γνώμη των χωριανών, οι απόψεις τους, η συμμετοχή τους δεν είχαν καμία αξία για τα 23 ιδρυτικά μέλη, που καθώς φαίνεται επελέγησαν και συντονίστηκαν από τα μέλη της σημερινής Διοικούσας Επιτροπής. Γιατί τότε μυστικότητα;

Όσον αφορά τα άρθρα του καταστατικού, όσο καλοπροαίρετος και να είσαι, δεν μπορείς να μην αναφέρεις

και να μην σχολιάσεις κάποια από αυτά προκειμένου να διορθωθούν. Παραθέτω κάποια από αυτά παρακάτω:

1) Ο Αριθμός των τακτικών μελών του Σωματείου δεν θα υπερβεί τα σαράντα (40).

2) Για να γίνεις μέλος θα πρέπει να συνυπογράψουν και τρία τακτικά μέλη του Σωματείου και τελικώς να εγκρίνει το Διοικητικό Συμβούλιο. Και ασφαλώς εάν δεν αρέσετε στο Διοικητικό Συμβούλιο δεν θα γίνετε ποτέ μέλος του Σωματείου! Ετσι το Σωματείο θα αποτελείται από μέλη που το ένα θα συμφωνεί με το άλλο και στο τέλος όλοι θα συμφωνούν.

3) Η θητεία του Διοικητικού Συμβουλίου είναι πενταετής, η δε θητεία της Ελεγκτικής Επιτροπής τριετής (πιθανώς παράλειψις).

4) Ως επίτιμα μέλη, με δικαίωμα ψήφου, διορισμένα ως μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου του Σωματείου, ορίζονται ως εξής:

α) Το εκάστοτε τρίτο μέλος της Διοικούσας Επιτροπής Αθηνών (του Συμβουλίου Αθηνών) του κληροδοτήματος «Αγγελικής Παπάζογλου».

β) Ο εκάστοτε Δήμαρχος Κεντρικού Ζαγορίου ή άλλος οριζόμενος από αυτόν κ.τ.λ.

5) Ο πρόεδρος του Διοικητικού Συμβουλίου δύναται να ανοίγει και να κλείνει τραπεζικούς λογαριασμούς (μόνος του; Αν είναι δυνατόν!)

6) Γενική Συνέλευση, εκλογές, Ο Πρόεδρος διορίζει τριμελή Εφορευτική Επιτροπή για να διενεργήσει της αρχαιρεσίες. Η Εφορευτική Επιτροπή πρέπει να είναι της αποδοχής της Γενικής Συνέλευσης. Της Επιτροπής αυτής προεδρεύει το μέλος που έλαβε τις περισσότερες ψήφους (αφού διορίζεται πώς λαμβάνει τις πε-

ρισσότερες ψήφους;)

Σύμφωνα με τον Νόμο έχεις δικαίωμα με είκοσι τρεις (23) υπογραφές να κάνεις ένα Σωματείο με ένα καταστατικό όπως το παραπάνω.

Όταν όμως δημιουργείς ένα Σωματείο που αφορά τους κατοίκους όλου του χωριού, να θέλεις να στεγαστεί στο Αρχοντικό Βελογιάννη, να χρηματοδοτείται από το κληροδότημα «Αγγελική Παπάζογλου» και να το διαχειρίζεται, τότε όλο το χωριό, όλοι οι κάτοικοι και λόγο και άποψη και ελεύθερη συμμετοχή στο Σωματείο θα πρέπει να έχουν.

Επαναλαμβάνω ότι, όλοι συμφωνούμε στη δημιουργία του Μουσείου Φυσικής Ιστορίας. Από ένα Σωματείο όμως ανοιχτό και ελεγχόμενο από όλους τους χωριανούς και όχι η μειοψηφία των κατ' επιλογήν, σαράντα ατόμων να διαχειρίζεται Δημοτική περιουσία και χρήματα του κληροδοτήματος. Πιστεύω πως ούτε οι Διαχειριστές του κληροδοτήματος «Αγγελική Παπάζογλου» θα το επιθυμούσαν αυτό, αλλά ούτε και ο Δήμος Κεντρικού Ζαγορίου.

Θα ήμουν ευτυχής εάν οι σκέψεις αυτές και οι προβληματισμοί βοηθήσουν, έστω κατ' ελάχιστον, στην καλύτερη οργάνωση και λειτουργία του Σωματείου «Πετροχελίδονα Βίτσας».

Κήτας Αγγελος

Βίτσα

ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΟΙ ΧΟΡΟΙ & ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΑ ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ από το Ζαγόρι και όλη την Ελλάδα

Διδαχθείτε την Ζωντανή μας Παράδοση!!!

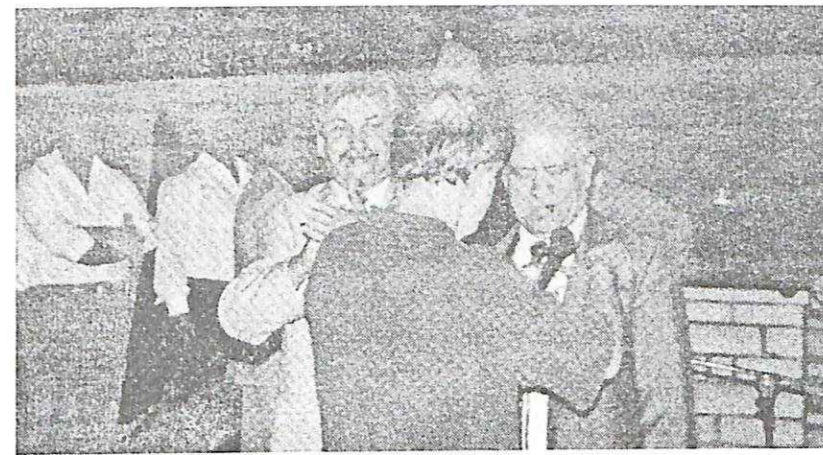
Διδασκαλία χορών από καθηγητή Φυσικής Αγωγής ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ

Χρηστοθασίλη 8, Ιωάννινα
τηλ. 26510- 32974, 21443, 6974344506
ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΑ 7:00 – 9:00μ.μ.
Internet: www.cuzagori.gr , E-mail: info@cuzagori.gr

ΝΕΑ ΤΟΥ ΤΟΠΟΥ - ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΣΥΛΛΟΓΩΝ - ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΕΣ ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ

Σε ειδική εκδήλωση από το χωριό του τον Ελαφότοπο

ΤΙΜΗΘΗΚΕ Ο ΓΡΗΓΟΡΗΣ ΚΑΨΑΛΗΣ

Λέει ο λαός μας ότι η πέτρα στον τόπο της είναι βαριά, δηλαδή πως ο καθένας έχει την αξία του στον τόπο το δικό του.

Μια αξία που είναι πολύ μεγαλύτερη όταν αναγνωρίζεται στον τόπο της.

Είναι γνωστό όμως πόσο δύσκολα έρχεται αυτή η αναγνώριση για πολλούς και διάφορους λόγους.

Όταν όμως έρχεται, τότε είναι καθολική και έχει ιδιαίτερη αξία και σημασία και η στιγμή είναι άκρως συγκινητική.

Μια τέτοια στιγμή έζησαν όσοι βρέθηκαν το βράδι της περασμένης Δευτέρας στην Πλατεία του Ελαφότοπου Ζαγορίου (το παλιό Τσερβάρι) όπου σύσσωμοι οι φορείς και οι κάτοικοι του χωριού σε μια πολύ όμορφη και συγκινητική εκδήλωση αναγνώρισαν τιμώντας την μεγάλη αξία και προσφορά του κλαρινίστα Γρηγόρη Καψάλη.

Ενός μουσικού που διακρίνεται για την τεχνική του αρτιότητα και την εκπληκτική ικανότητα στο παίξιμο κλαρίνου.

Ο Γρηγόρης Καψάλης όντας ο ίδιος «κιβωτός» της παράδοσης, όχι μόνο διαφύλαξε τη Ζαγορία μουσική παράδοση αλλά στη μακρόχρονη θητεία του με την πείρα που απόκτησε κοντά σε εξαιρετους μουσικούς της εποχής του δόθηκε η ευκαιρία στην όλη πορεία του να βάλει και τη δική του σφραγίδα στα μουσικά ακούσματα.

Η ιδιότητα αυτή μουσική παράδοση του Ζαγορίου χάρις στον Γρηγόρη Καψάλη πέρασε τα στενά γεωγραφικά όρια της περιοχής του Ζαγορίου και ακούγεται παντού.

Ενώ κομμάτι της μέσων των χο-

ρευτικών συγκροτημάτων, που τα περιλαμβάνουν στις εμφανίσεις τους, χορεύονται παντού.

Η μακρόχρονη συμμετοχή του Γρηγόρη Καψάλη στο περίφημο συγκρότημα «Τακούτσια» δεν τον κατέλιψε μόνο ως καλό μουσικό στο Ζαγόρι αλλά τον βοήθησε αφενός να γίνει γνώστης της μουσικής παράδοσης του Ζαγορίου αφετέρου να αφομοιώσει μουσικά ακούσματα και επιρροές που είχε δεχθεί μικρότερος από την περιοχή της Αιτωλοακαρνανίας μαθητεύοντας κοντά σε μεγάλους κλαρινίστες.

Ήταν αυτός που μέσω του Ραδιοφωνικού Σταθμού Ιωαννίνων, πριν αρκετά χρόνια μαζί με τον αείμνηστο Καπεσοβίτη δάσκαλο Κώστα Βαρζώκα και την κόρη του Άννα έκαναν ευρύτερα γνωστά τα Ζαγο-

ρίσια δημοτικά τραγούδια τα οποία «μπήκαν» ακόμη και στο Μέγαρο Μουσικής και το Ηρώδειο από το κλαρίνο βέβαια του Γρηγόρη Καψάλη.

Γ' αυτό η βραδιά αυτή στον Ελαφότοπο ήταν τόσο σπουδαία για τον τόπο και τόσο συγκινητική.

Ο Πρόεδρος του Πολιτιστικού Συλλόγου κ. Πρ. Γκουγιάννος μίλησε απ' την καρδιά του για την απόφαση να οργανωθεί αυτή η τιμητική εκδήλωση και στη συνέχεια κάλεσε και μίλησαν για τον Γρηγόρη Καψάλη εκπρόσωποι φορέων ειδικό και χωριανό του (Γ. Παπαναστασίου Δήμαρχος Κεντρικού Ζαγορίου, Πολ. Κορράς Π.Σ. Ζαγορισιών, Α. Χρόνης Εν. Ζαγορισιών Αθηνών, Δ. Χαντζαρπούλου μέλος Δ.Σ. Πανεπειρωτικής Συνομοσπονδίας Ελλάδας, Γ. Κοκκώνης μουσικολόγος, Σ. Σιάτρας τραγουδιστής και άλλοι) ενώ ο Μιχάλης Οικονομίδης έκανε μια ιστορική αναδρομή της πορείας

του Γρηγόρη Καψάλη με ταυτόχρονη προβολή φωτεινών διαφανειών από παλιές φωτογραφίες και στη συνέχεια καρφίτσωσε στο πέτο του Γρηγόρη μια μικρή αρχαία μουσική λύρα ολόχρονη.

Μουσικοί, συνεργάτες του Γρηγόρη Καψάλη ήταν εκεί μαζί του (όπως ο Γιάννης Παπακώστας, ο οποίος μίλησε για τον Γρηγόρη, ο Δ. Καπρινιώτης, ο Ν. Τομαράς, ο Κ. Κωσταγιάννης, ο ανηψιός του κλαρινίστας Ν. Καψάλης κ.α.) για να μοιραστούν μαζί του αυτή τη μεγάλη χαρά αλλά και να παίξουν και να τραγουδήσουν μαζί του κομμάτια όμορφα που μιλούσαν στις καρδιές των Ζαγορισιών και όχι μόνο.

Το χορευτικό συγκρότημα του Συλλόγου, από όμορφα κορίτσια ντυμένα με τις παραδοσιακές φορεσιές χόρευε με χάρη μοναδική.

Επιτέλους ο Πρόεδρος του Συλλόγου κ. Γκουγιάννος επέδωσε την ειδική αναμνηστική πλακέτα στον Γρηγόρη Καψάλη ο οποίος την παρέλαβε κατασηκινημένος από όλους χειροκροτούμενος από όλους όσους είχαν καταλάβει την κεντρική πλατεία Ελαφότοπου.

Ήταν εκεί και η σύζυγός του Ναυσικά και οι αδελφές του οι οποίες με δάκρυα στα μάτια τον συνεχάρησαν και του ευχήθηκαν μαζί με όλους να συνεχίσει για πολλά χρόνια ακόμα να μαγεύει με το κλαρίνο του όσους τον ακούν υπηρετώντας με πάθος και σεβασμό τη Ζαγορία μουσική παράδοση.

Ήταν μια εκδήλωση που δικαία έγινε και που ίσως αποτελέσει προάγγελο μιας ανάλογης εκδήλωσης, όπου σύσσωμοι οι Δήμοι και όλοι οι φορείς του Ζαγορίου τίμησαν όλοι μαζί με τον Γρ. Καψάλη για το έργο του, το οποίο το αναγνωρίζουν όλοι.

Ελαφότοπος

Στο Τσερβαριώτικο πανηγύρι και φέτος άνοιξε το χορό η αγέραςτη **κ. Αγγαία Λευτεριώτη**. Ολοζώντανη και πανέμορφη παρά τα 91 χρόνια της χόρευε και το πρώτο και το τρίτο βράδυ καταπλήτοντας με τη ζωντάνια της.

Η μεγάλη αγάπη της για το χωριό που τη δείχνει ενισχύοντας κάθε καλή προσπάθεια της δίνει δύναμη, διαψεύδοντας το χρόνο. Τα εκλεκτά παιδιά της ο Μάριος κι η Έφη δεν της χαλούν χατίρι.

Σου εύχομαι αγαπητή μου κ. Αγγαία και του χρόνου να σύρεις πρώτη το χορό.

Ελένη Δούβλη

Αναπάντητο το γιατί έκλεισε

Να λειτουργήσει ξανά το Μοναστήρι Άνω Πεδινών

Παρέμβαση του Δημ. Συμβουλίου Κεντρ. Ζαγορίου ζητά δημότης του

Λίγους μήνες μετά την ανεξήγητη απόφαση της Ιεράς Μητρόπολης Ιωαννίνων να κλείσει το Μοναστήρι της Ευαγγελίστριας Άνω Πεδινών, το ζήτημα εξακολουθεί να απασχολεί τους κατοίκους όλης της περιοχής που όχι μόνο δεν μπορούν να βρουν απάντηση στο ερώτημα γιατί έγινε αυτό, αλλά και ζητούν την επαναλειτουργία του.

Ένας από αυτούς, μάλιστα, ο κ. Μιχάλης Ξάνθος με επιστολή του ζητά το θέμα να συζητηθεί στο Δημοτικό Συμβούλιο Κεντρικού Ζαγορίου με μοναδικό στόχο «να ξαναανοίξει το Ιστορικό Μοναστήρι».

Βέβαια, η αρμοδιότητα αυτή είναι της Μητρόπολης, ωστόσο, το Δημοτικό Συμβούλιο με μια απόφασή του, είναι πιθανόν να βοηθήσει προς μια τέτοια κατεύθυνση.

Στην επιστολή του ο κ. Μ. Ξάνθος γράφει και τα εξής:

«Τα φώτα των παραθύρων του Μοναστηρίου της Ευαγγελίστριας έσβησαν. Στην ερημία που βασιλεύει στο Ζαγόρι προστέθηκε κι άλλο βαθύ σκοτάδι.

Γιατί; Το μεγάλο ερώτημα όλων των κατοίκων του χωριού μας, όλων των Ζαγορισιών και όχι μόνο.

Να ξαναανοίξει το Ιστορικό Μοναστήρι, το ζητάει όλο το χωριό, όλο το Ζαγόρι, η Ηπειρος.

Σεις είστε η αρχή, η εξουσία του τόπου μας. Από σας τώρα περιμένουμε το φως, για να μην ρημάξει από την εγκατάλειψη η ανεκτίμητη εκκλησία, το αρχονταρίκι, τα κελλά, η τραπεζαρία, η κουζίνα και το ωραίο νοικοκυριό του Μοναστηριού.»

(Πρωινός Λόγος 8/7/03)

ΝΕΑ ΤΟΥ ΤΟΠΟΥ - ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΣΥΛΛΟΓΩΝ - ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΕΣ ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ

Όπως ξεκίνησαμε εδώ και οχτώ χρόνια, έτσι γιορτάσαμε και εφέτος τα Η' Λαζαριδεία, για να τιμήσουμε τον δασκαλό μας, ιστορικό, λαογράφο και βοτανολογικό Κώστα Λαζαρίδη.

Τα Η' ΛΑΖΑΡΙΔΕΙΑ στο Κουκούλι
10-24 Αυγούστου 2003

όμως ξέρουμε την πραγματικότητα και θα προσπαθήσουμε να την βελτιώσουμε και στην εμφάνιση και στην ποιότητα.

Στην αυλή του νέου σχολείου, στην αίθουσα του οποίου γίνεται και η έκθεση έγινε μια μικρή δεξίωση στους καλεσμένους μας. Προσφέραμε πίτες και αναψυκτικά. Τις πίτες τις έκαναν νοικοκυρές του χωριού μας. Τις ευχαριστούμε θερμά.

Μετά τα εγκαίνια μαζεύτηκαν όλοι, καλεσμένοι και χωριανοί στο Μεσοχώρι.

Ξεκίνησε ο αγώνας δρόμου 1000 μ. των παιδιών του Δημοτικού και του Γυμνασίου. Ξεκίνησαν από τον Αι-Γιάννη γύρω στα 20 παιδιά και τερμάτισαν κάτω από την εκκλησία. Τελειώνοντας ο αγώνας έγινε η απονομή των επάθλων.

Επαθλα έδωσαν ο κ. Νομάρχης, η εκπρόσωπος του Πανεπιστημίου κ. Κατασδήμα ο εκπρόσωπος του δήμου Ιωαννιτών, που εκπροσωπούσε και τον κ.Καμπέρη, ο εκπρόσωπος του δημάρχου Κεντρικού Ζαγορίου ο πρόεδρος του κυνηγητικού συλλόγου.

Πρώτα βραβεύσαμε με κύπελο και μετάλλια την ποδοσφαιρική μας ομάδα που έφτασε στον τελικό και δεν πήρε το πρώτο θήμα γιατί έχασε στα πέναλτι.

Πήραν κύπελα και μετάλλια όλοι οι αθλητές και οι ορειβάτες.

Αφού τελείωσε η απονομή άρχισε το γλέντι στο Μεσοχώρι, που κράτησε ως τις πέντε το πρωί.

Το κέφι ήταν μοναδικό, η συμμετοχή ομαδική κανένας δεν έλειπε από το χωριό. Όλοι βρήκαν μέρος να καθίσουν.

Το κέφι και την όρεξη για χορό την άναψε το ερασιτεχνικό συγκρότημα του χωριού μας που αποτελούνταν από τους: Ανδρέα Τσουμάνη τραγουδι, Χρήστο Τάγκα τραγουδι, Αλέξανδρο Τσουμάνη κλαρίνο, Γιώργο Τάγκα ντέφι, Παναγιώτη Βρυζάλα κιθάρα.

Επαιξαν τόσο ωραία και τραγουδούσαν τόσο θαυμασία που μας άφησαν κατάπληκτους.

Μπράβο παιδιά και πάλι μπράβο, να είστε πάντα γερά και να μας χαρίζετε τέτοιες υπέροχες στιγμές.

Εμείς δεν θέλουμε πια άλλο συγκρότημα για τις εκδηλώσεις μας και τα πανηγύρια μας, έχουμε τα παιδιά του χωριού μας.

Ελείπαν οι πρόσκεκλημένοι μας από τα άλλα χωριά δεν περάζει εμείς πηγαίνομε και θα πηγαίνομε στις δικές των εκδηλώσεις, όταν μπορούμε.

Όλοι εκφράστηκαν με πολύ κολακευτικά λόγια για την έκθεση, εμείς

το συγκρότημα του Γατσέλου και του Ζαγορά.

Τα τραγούδια ήταν υπέροχα και οι χοροί μοναδικοί να ακούσι και να βλέπει να χαιρέται η καρδιά σου.

Το πρωί της Παναγίας έγινε η πανηγυρική Θεία Λειτουργία με πολύ μεγάλη συμμετοχή των κατοίκων και στην συνέχεια ο αγιασμός στο Μεσοχώρι. Μετά τον αγιασμό η αδελφότητα κέρασε λουκούμι τους παρευρισκόμενους.

Το κυρίως πανηγύρι μας έγινε με το τοπικό κέφι συγκρότημα «Τα παιδιά από το Κουκούλι». Το τι γλέντι έγινε δεν το φαντάζεστε. Το κέφι τα τραγούδια ο χο-

ρός κράτησε ως τις επτά το πρωί.

Η έκπληξη της δεύτερης μέρας ήταν όταν είδαμε να ανάβουν φωτιά στη μέση στο Μεσοχώρι να κάνουν την αλευρόπιτα και να την ψήνουν στο γάστρο. Την αλευρόπιτα μετά την μοίρασαν στον κόσμο.

Μπράβο στις γυναίκες που έκαναν την αλευρόπιτα και κυρίως στο Παύλο τον Τσουμάνη που έκανε την οργάνωση.

Αυτό θα πει πανηγύρι, να δείξεις τον πολιτισμό σου και όχι να έρχονται χίλιοι και δυο χιλιάδες άσχετοι με τα πανηγύρια μας και πεντακόσια αυτοκίνητα από όλη την Ηπειρο και να μην γίνεται καθόλου πανηγύρι.

Εκλείσει το πανηγύρι μας τραγουδώντας όλοι: «Τώρα στα ξεχωρίσματα ελα γιέ μου να φιληθούμε...», «Τώρα τα πουλιά, τώρα τα χελιδόνια...», «Ξύπνα περδικομάτα μου κι ήρθα στο μαχαλά σου...».....

Κι όταν περάσουν τα χρόνια καθένας μας, θα λέει από μέσα του:

— «Αχ πως χτυπά καμιά φορά — τούτη η καρδιά και αναφτερά, — τώρα στα γεροντάματα.

Αχ πως χτυπά καμιά φορά και πώς ανάβουν τα αίματα

Σα νάμια νιός και τραγουδών [Στο Κουκούλι βέβαια]

Το κλαρίνο συντροφιά, το λένε τα' αηδονάκια στα κλεισορράματα, σε αγαπώ κυρά μου δεν είναι ψέματα.

Και του χρόνου Ο πρόεδρος της αδελφότητας **Γιάννης Βακάμης**

ΠΕΡΙΠΑΤΟΙ ΣΤΟ ΠΑΠΙΓΚΟ

Μνημόσυνο της ευεργέτιδος Διώχνως Ντάσκα

Μια πανηγυρική όψη είχε σήμερα ο Αι-Βλάσης στο Πάπιγκο, φορούσε τα καλά του, έστω και αν ήτο αισθητή η απουσία εκπροσώπων Μητροπόλεως και Κοινότητας.

Η Εκκλησιαστική Επιτροπή του Αγίου Βλασίου τελούσε το καθιερωμένο ετήσιο μνημόσυνο της μεγάλης ευεργέτιδος Διώχνως Ντάσκα, του συζύγου της Νικολάου και της αδερφής της Δέσπινω.

Ο ιερέας, οι επιτρόποι, οι ιεροψάλτες, άψογα εκτελούσαν τα καθήκοντά τους. Το πολυπληθές εκκλησίασμα παρακολουθούσε με κατάνυξη τα δρώμενα στο Ναό. Εκείνος δε που ελάμπρινε δια της παρουσίας του την εκκλησία, ήταν ο εκ Ρόδου φιλοξενούμενος της οικογένειας Κρανιώτη, καλλικελάδος Ιεροψάλτης Θωμάς Ευλδάτος καθηγητής μουσικής, τον οποίον και από τη θέση αυτή θερμά τον ευχαριστούμε.

Η οικογένεια Ντάσκα κατάγονταν από το Πάπιγκο. Ήτο μία από τις εκλεκτότερες οικογένειες του Πάπιγκου τα μέλη της είχανε ήθος, παιδεία και πίστι.

Οι άνδρες, κατά τα κρατούντα τότε έθιμα, ταξίδευαν ως επί το πλείστον, στο Τούρνο Σεβερίν της Ρουμανίας, όπου εργαζόμενα σκληρά, απέκτησαν αξιολογή περιοχή. Η τελευταία της οικογένειας Ντάσκα, εις την οποία περιήλθε ολόκληρος η περιουσία, ήταν η Διώχνω χήρα Νικολάου Ντάσκα, το γένος Πανατζή Γρ. Πανατζά. Δεν απέκτησε τέκνα.

Η Διώχνω με την από 10-8-1888 διαθήκη της, συνταχθείσης ενώπιον του Γραμματέως της Επισκοπής Βελλάς Γεωργίου Παπαχρηστίδη, άπασαν την περιουσίαν της, άφησε εις την εκκλησίαν του Αγίου Βλασίου Παπίγκου, η οποία αποτελούνταν

α) Εις το Τούρνο Σεβερίν της Ρουμανίας «... κειμένης οικοδομής της απαρτιζομένης και υπό την αυτήν στέγην κειμένην, εκ Ξενοδοχείου, αιθούσης, κατ'ασημάτων, περιοχών κλπ...»

Το εν λόγω ακίνητον κατά το έτος 1891 επωλήθη και το τίμημά του πιθανότατα να είχε κατατεθεί σε κάποια τράπεζα, όμως, γιατί οι τότε αρμόδιοι, Θεός σχωρέσ' τους, δεν αγόραζαν άλλο ακίνητον στην Ελλάδα;

β) Εις Ιωάννινα το μπιστόνι, γνωστού και υπό τα γνωστά του σύνορα (κατά Δελτέρ-Δεντιό) επί της λεωφόρου Παπανδρέου, το οποίο από μπιστόνι απέκτησε σήμερα οικοπεδική αξία και άρχισε ν' αξιοποιείται επ' ωφελεία του Αγίου Βλασίου. Τα μέλη της Εκκλησιαστικής Επιτροπής ας συνεχίσουν με τον ίδιο ζήλο τις προσπάθειές τους, για την όσο το δυνατόν γρηγορότερα και καλύτερα αξιοποίηση και του υπολοίπου οικοπέδου, ώστε τα εισπραχόμενα έσοδα να διατίθενται για του σκοπούς που η διαθήκη αναφέρει στη διαθήκη της και

γ) Εις το Πάπιγκο, το σπίτι της, το «Εκκλησιαστικό» και όλα τα άλλα αγροτικά ακίνητα που είχε.

Πιστεύω ότι η Εκκλησιαστική Επιτροπή θα μπορέσει ν' αξιοποιήσει σωστά, τουλάχιστον το σπίτι της και ν' αλλάξει η εικόνα που παρουσιάζεται στις δυο φωτογραφίες!

Ιωάννης Γ. Παπαϊωάννου

ΝΕΑ ΤΟΥ ΤΟΠΟΥ - ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΣΥΛΛΟΓΩΝ - ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΕΣ ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ

ΟΙ ΔΗΜΑΡΧΟΙ ΕΥΧΑΡΙΣΤΗΣΑΝ ΤΟ ΝΟΜΑΡΧΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ

Γιορτή στον Ανθρακίτη για τον δρόμο σύνδεσης Ανατολικού και Κεντρικού Ζαγορίου

Με την ασφαλιτόστρωση του δρόμου από Δίκορφο μέχρι Καθαλάρι, συνολικού μήκους 13 χιλιομέτρων, υλοποιήθηκε η οδική σύνδεση των τριών Δήμων τους, ένα όνειρο δεκαετιών για το Ζαγόρι. Το γεγονός αυτό ήταν η αιτία πραγματοποίησης της ειδικής εκδήλωσης, που συνδιοργάνωσαν οι Δήμοι Ανατολικού Ζαγορίου, Κεντρικού Ζαγορίου και Τύμφης την Κυριακή 24 Αυγούστου στον Ανθρακίτη.

Δήμαρχοι, Πρόεδροι Τοπικών Συμβουλίων και κάτοικοι σύμφωνα με δελτίο τύπου της Ν.Α., εξέφρασαν τις θερμές τους ευχαριστίες προς τον Νομάρχη Ιωαννίνων κ. Αλέξανδρο Καχριμάνη για την αποφασιστικότητα, την επιμονή και την ταχύτητα, που έδειξε για την ολοκλήρωση του δρόμου, αλλά και την συνεχή συνεργασία, που έχουν για θέματα που τους απασχολούν.

«Το έργο αυτό, που έγινε εν ριπή οφθαλμού, οφείλεται αποκλειστικά στον Νομάρχη. Έγινε γιατί το ήθελε αυτός. Και φέρει την σφραγίδα «Αλέξανδρος Καχριμάνης» τόνισε

ΠΩΛΕΙΤΑΙ ΟΙΚΟΠΕΔΟ ΣΤΟ ΔΙΛΟΦΟ

Εντός του Οικισμού Διλόφου πωλείται οικόπεδο άρτιο και οικοδομήσιμο, με εγκεκριμένη άδεια, που καλύπτεται εξ ολοκλήρου από παλιά προϋφιστάμενη οικία, συνολικής επιφανείας 50 μ². Πληροφορίες στα τηλ. 210-6006625 (Αθήνα) και 2651. 27105 (Γιάννενα)

ΠΩΛΕΙΤΑΙ ΣΠΙΤΙ

Στα Κάτω Πεδινά και στο κέντρο του χωριού πωλείται διόροφο παλιό αρχοντικό.

Πληροφορίες: στα τηλέφωνα 210-7515224 (Αθήνα) και 2651-27105 (Γιάννενα).

Δημοπράτηση του δρόμου Λεπτοκαρυάς - Δόλιανης

Δημοπρατήθηκε απ' τη Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση ο δρόμος από Λεπτοκαρυά μέχρι Δόλιανη με το ποσό των 3 εκατομμυρίων Ευρώ. Ένας δρόμος μεγάλης σημασίας αφού θα συνδέει το Κεντρικό με το Ανατολικό Ζαγόρι και θα αποτλεί μια εύκολη πρόσβαση για τους τουρίστες στο δρόμο προς Μέτσοβο.

χ.Π.Κ.

μεταξύ άλλων στην ομιλία του ο Δήμαρχος Κεντρικού Ζαγορίου Α. Γαβριήλ Παπαναστασίου, ο οποίος αναφέρθηκε και στις προσπάθειες που είχε καταβάλλει για την κατασκευή του από το 1994, όταν ήταν Πρόεδρος του Συμβουλίου Περιφέρειας, χωρίς όμως αποτέλεσμα. «Ούτε μελέτη δεν υπήρχε» κατέληξε.

Ο Δήμαρχος Ανατολικού Ζαγορίου κ. Βασίλειος Σπύρου στο χαιρετισμό του τόνισε, μεταξύ άλλων, ότι η μέρα αυτή «Είναι μέρα χαράς γιατί έγινε πράξη, αυτό, που όλοι θεωρούσαν ακατόρθωτο. Με τη σύνδεση Ανατολικού και Κεντρικού Ζαγορίου η περιοχή μας απέκτησε οντότητα. Χάρη στο Νομάρχη κ. Καχριμάνη, τα χωριά μας βγαίνουν από την απομόνωση και οι κάτοικοι τους αισθάνονται ότι υπάρχει ενδιαφέρον γι' αυτούς».

Ο Δήμαρχος Τύμφης κ. Γεώργιος Σουκουβέλος τόνισε ότι ο Νομάρχης κ. Καχριμάνης από την πρώτη στιγμή που ανέλαβε τα καθήκοντά του έδειξε ενδιαφέρον για τον δρόμο αυτό, αλλά και για σειρά άλλων οδικών έργων σε όλο το Ζαγόρι, τα οποία θα συμβάλλουν στην ανάπτυξη του.

Χαιρετισμό απήυθνε και ο Πρόεδρος του Τοπικού Συμβουλίου Ανθρακίτη κ. Β. Τζήμας, ο οποίος χαρακτήρισε το έργο «μεγάλο», ευχαριστώντας τους τρεις Δημάρχους για την συνεργασία τους, «ιδιαίτερα όμως τον κ. Αλέξανδρο Καχριμάνη, που δεν έμεινε στα προεκλογικά λόγια, αλλά έκανε πράξη τις υποσχέσεις».

Ο ΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΝΟΜΑΡΧΗ

Ο Νομάρχης Ιωαννίνων κ. Καχριμάνης στο χαιρετισμό του ευχαρίστησε τους Δημάρχους και την συνεργασία, που έχουν και η οποία έχει ως κοινό στόχο την ενιαία και

Ζαγορίσιος Βαλκανιονίκης

Στους Βαλκανιονίκους του Αυγούστου στη Σόφια στη σκοποβολή «Τράπ» (κινητού στόχου) ο Πανωσουδειώτης Βασίλης Κ. Ζωρδούνης επέτυχε πρώτη ατομική νίκη και πρώτη ομαδική κατακτώντας δύο χρυσά μετάλλια. Καμαρώνουμε τον μοναδικό Βασίλη οι Πανωσουδειώτες αφού είναι ο πρώτος Ζαγορίσιος Βαλκανιονίκης και του ευχόμεστε να τον καμαρώσουμε και στους Ολυμπιακούς.

Γιώργος-Ελένη Δούβλη

ισόρροπη ανάπτυξη της περιοχής. «Σκοπός μας, τόνισε, μεταξύ άλλων, είναι να βοηθήσουμε τον άνθρωπο. Η Αυτοδιοίκηση πρέπει να φθάνει και εκεί, που είναι μακριά για το κράτος. Επιδιώκουμε να υπάρξει οδική σύνδεση όλων των ορεινών όγκων. Να μπορεί ένας επισκέπτης να ξεκινάει από την Κόνιτσα, να συνεχίζει προς Ζαγόρι, Μέτσοβο και να καταλήγει στα Τζουμέρκα. Μόνη φροντίδα μας πρέπει να είναι το πώς δεν θα προκαλούμε προβλήματα στον επισκέπτη αλλά να τον βοηθάμε».

Ο Νομάρχης αναφέρθηκε ακόμη σε σειρά οδικών έργων, που προγραμματίζονται στην ευρύτερη περιοχή του Ζαγορίου, υπογραμμίζοντας ότι, μόνον αν γίνουν οι απαραίτητες υποδομές, θα επιστρέψει κόσμος στα χωριά του.

Θερμή υποδοχή επιφυλάχθηκε στο Νομάρχη από κατοίκους τους τρεις, Δημάρχους και τους Προέδρους των Τοπικών Συμβουλίων Μα-

ΕΥΧΑΡΙΣΤΗΡΙΟ

Το πνευματικό κέντρο Ελαφοτόπου του Δήμου κεντρικού Ζαγορίου αισθάνεται την ανάγκη αλλά και την υποχρέωση να ευχαριστήσει και δημόσια τους χορηγούς της θεατρικής παράστασης «**Η ΓΚΟΛΦΩ**» που παρουσιάστηκε στις 17 Αυγούστου 2003 από το θίασο «**ΚΥΚΛΟΣ**» του Ηπειρώτη ηθοποιού Γκέκα Ηλία στην κεντρική πλατεία του χωριού.

- Χορηγοί της παράστασης
1. Ένωση αποδήμων Ελαφοτόπου
 2. Ευθυμιάδης Νικόλαος
 3. Χρηστίδης Μιχαήλ
 4. Χέλη-Εμμανουήλ Θέτις
 5. Καψάλης Νικόλαος
 6. Σέμσης Δημήτριος
 7. Πολυξένη και Ευρύνθη Ζινδρίλη Ο.Ε.

8. Εισαγωγή-εμπορία ρούχων-υποδημάτων, 28ης Οκτωβρίου 22 Ιωάννινα τηλ. 26510-83455
9. Κικοπούλου Αρτεμίσια-Φαρμακείο, Άρη Βελουχιώτη 11 Ιωάννινα τηλ. 26510-47295
10. Κικοπούλου Κωνσταντίνα-Φροντιστήριο Ξένων Γλωσσών Άρη Βελουχιώτη 42 Ιωάννινα τηλ. 26510-43590
11. Ζήνας Ελευθέριος-Μηχανολόγος-Ηλεκτρολόγος-Μηχανικός Δωδώνης 21 Ιωάννινα τηλ. 26510-29248
12. Κυριαζή Καλλιρόη-Εμπορος Καλλυντικών Α. Βύρωνος 21 Ιωάννινα τηλ. 26510-26266
13. Τζόκας Νικόλαος-Ψησταριά-Καφενείο «Τ' αλώνια» Ελαφοτόπου τηλ. 26530-71115

ΔΙΟΡΘΩΣΗ

Στο προηγούμενο τεύχος (σελ.6), δίπλα στους δύο γιατρούς ερευνητές Ανταλένα Τασσοπούλου και το σύζυγό της κ. Ν. Πρωτονοτάριο, είναι ο Άγγλος ερευνητής Γουίλιαμ Μακ Κέναν και όχι ο Δήμαρχος Δρυμαλίας Νάσης. Ζητούμε συγγνώμη.

ΕΝΑΣ ΖΑΓΟΡΙΣΙΟΣ ΣΤΟ ΑΝΩΤΑΤΟ ΣΥΝΔΙΚΑΛΙΣΤΙΚΟ ΟΡΓΑΝΟ ΤΩΝ ΔΑΣΚΑΛΩΝ

Το Ζαγόρι πάντα διακρίνονταν για τους ανθρώπους των γραμμάτων και του πολιτισμού. Δασκαλομάνα χαρακτηρίστηκε και δικαιολογημένα.

Άξιος συνεχιστής των προκατόχων του ο δάσκαλος Θωμάς Καραγιάννης από τους Ασπραγγέλους.

Πρόσφατα εκλέχτηκε Αντιπρόεδρος της Διδακταλικής Ομοσπονδίας Ελλάδας (ΔΟΕ). Του ευχόμεστε κάθε επιτυχία στο δύσκολο έργο του και θερμά συγχαρητήρια για την επιτυχία του, που τιμά τον ίδιο και τη γενετήριά του. «Το Ζαγόρι μας»

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ

Στην ίδια και στους φίλους γονείς θερμά συγχαρητήρια.

Ελένη Δούβλη

— Στην ανηψιά μου **Νίκη Λάκα** κόρη της αδελφής μου Ελευθερίας για τους αρραβώνες της με τον Παναγιώτη Κολλάρο. Θερμά συγχαρητήρια και καλά στέφανα. Δημήτριος Τσουμάνης

— Στις 30 Αυγούστου στα Πάνω Σουδενά η αναδεχτή μου **Αντιγόνη Κατσιούπη** ντύθηκε νυφούλα.

Την παραμονή οι γονείς της Διομήδης και Ελένη ο αδελφός της Σωτήρης και η θεία της έκαναν πλούσιο τραπέζι. Χορέψαμε και χαρήκαμε στο φιλόξενο σπίτι στον ολόκληρο κήπο της Μπέμπας.

Την επομένη έγινε ο γάμος με τον καλό της **Ιωάννη Μεριθάνη** στα Τρίκαλα κι ακολούθησε τρικούβερτο γλέντι. Τους ευχόμαστε ανθόσπερτη ζωή.

Γιώργος-Ελένη Δούβλη

ΑΝΩ ΡΑΒΕΝΙΑ Γάμοι

— Η **Σοφία Χατζηθανασίου** του **Ηλία** και της πανωραβενιώτισσας, πρώην γειτόνισσάς μου, **Παναγιώτας**, το γένος Χριστοφόρου Μάνη, παντρεύτηκε τον εκλεκτό της καρδιάς της Θεσσαλονικικό **Χρήστο Βίλλα**.

— Ο **Βασίλειος Σιούτης** του **Δημητρίου** και της Ανωραβενιώτισσας πρώην συμμαθήτριάς μου και καλής γειτόνισσας **Δέσποινας**, το γένος Γιάννη Δημουλά, παντρεύτηκε την καλή του **Ζέτα Παπαχαρλαμποπούλου** στην Αθήνα.

Να ζήσουν να ευτυχίσουν και καλούς απογόνους!

Θάνατοι

— Ο **Αποστόλης Κρόγκος** απεβίωσε στην Αθήνα στις 28 Αυγούστου και κατά στερνή του επιθυμία, η δευτεροαδέλφη μου Λούλα, το γένος Νικολάου Μήλιου και τα παιδιά τους Πέτρος και Παύλος μαζί με λοιπούς συγγενείς τον έφεραν να αναπαυτεί στα Άνω-Ραβένια. Θερμά συλλυπητήρια!

Συγχαρητήρια

— Η ανηψιά μου **Εύη Γκερλέ** του **Μιχάλη** και της **Φιλιάς** πέτυχε στη Γαλλική Φιλολογία Αθηνών.

— Η **Ελένη Οικονόμου** του **Γιώργου** και της **Φωτεινής** στην Ιατρική Πάτρας.

— Η **Κων/να Τσάτση** του **Πέτρου** και της **Μαρίας** στη Σχολή Ικάρων στην Αθήνα και

— Η **Ξένια Αχνούλα** του πρώην γυμνασιακού συμμαθητή μου **Ηλία** από το Καπάκι και της πρώην γειτόνισσάς μου **Πανα-ραβενιώτισσας** Βιργινίας το γένος Αριστείδης Τσουμάνη, πέρασε στο Τ.Ε.Ι. Γεωπονίας Ζωϊκής Παραγωγής στην Άρτα.

Θερμά συγχαρητήρια στα κορίτσια μας, πάντα επιτυχίες στη ζωή τους και καλή φροντίση!

Δέσποινα Γκερλέ-Μπίτσα

ΑΡΙΣΤΗ Γάμοι

— Στις 12/7/03 και στο χωριό Άγιος Γεώργιος Φιλιππιάδας, έγινε ο γάμος του χωριανού μας **Δημητρίου Ιωάννου Αθανασοπούλου** μετά της **Νίνα Αποστόλου Βλάχου**.

Θάνατοι

— Πέθανε στην Αθήνα, όπου διέμενε οικογενειακά και κηδεύτηκε στην Αρίστη, στις 12/8/03, ο **Αναστάσιος Ζαφείρης** (γαμπρός του Γεωργίου Σκαμνέλου).

Την κηδεία του παρακολούθησε πολύς κόσμος.

ΑΣΠΡΑΓΓΕΛΟΙ Θάνατοι

— Στις 30 Ιουλίου 2003 πέθανε και κηδεύτηκε την επομένη η χωριανή μας **Ναυσικά Α. Μπίκα**. Εζησε στην Δοβρά μας, όλη της την ζωή. Ατύχησε γλιγόρα χάνοντας τον άνδρα της. Πάλαιψε με τις πλάτες και το ζαλίκι, μεγάλωσε με πολλούς κόπους και πίκρες, τα δυό της παιδιά, την Ευδοξία και τον Τάκη της. Τα καμάρωσε αποκατεστημένα, είδε εγγόνια και διεσέγγονα. Ας είναι ελαφρύ το χόμα του Πέλιου μας που σε σκεπάζει.

Μιχάλης Κομπάρος

Ευχαριστήριο

— Ευχαριστούμε θερμά όσους μας συμπαραστάθηκαν στον πόνο μας για την απώλεια της μητρός και γιαγιάς **Ναυσικής Μπίκα**

οικ. Δημητρίου Μπίκα
οικ. Ευδοξίας Σκόδρα

ΒΙΤΣΑ

Συγχαρητήρια — Τον αγαπημένο μας εγγονό **Γιώργο Αργυρόπουλο**, που πέτυχε στο Γεωλογικό Τμήμα του Πανεπιστημίου Αθηνών, συγχαίρουμε ολό-

θερμα και του ευχόμαστε λαμπρές σπουδές.

Και στους ευτυχείς γονείς του Χάρη και Ευγενία, ευχόμαστε να τον χαίρονται και να τον καμαρώνουν όπως αυτοί επιθυμούν.

Ο παπούς και η γιαγιά του Τάκης και Κούλα Καρέτση

— Τα παρακάτω παιδιά του χωριού μας, για την επιτυχία τους στις πανελλήνιες εξετάσεις και την εισαγωγή τους στις παρακάτω σχολές της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, εγκάρδια συγχαίρω και τους εύχομαι πρόοδο αρίστη και μεγάλες επιτυχίες στη φοιτητική τους ζωή.

Τους γονείς και παπούδες των παιδιών, ολόψυχα συγχαίρω.

1. Τον **Αργυρόπουλο Γεώργιο**, εγγονό της Κούλας και Τάκη Καρέτση στη Σχολή Γεωλογικού του Παν/μίου Αθηνών.

2. Τη **Βασδέκη Μαρία** του **Κων/νου**, στη Σχολή Γεωγραφίας Αιγαίου του Παν/μίου Μυτιλήνης.

3. Τη **Βλαχοπούλου Ευλαλία** του **Βασιλείου**, στη Σχολή Βιολογικών Εφαρμογών και Τεχνολογιών του Παν/μίου Ιωαννίνων.

4. Την **Παππά Ελπινίκη** του **Ιωάννου**, εγγονή της Βασιλείας και Γιώργου Παππά, στη Σχολή εφαρμοσμένων Μαθητικών του Ε.Μ.Πολυτεχνείου.

5. Το **Σιάρκα Λεωνίδα**, εγγονό της Αμαλίας και του Δήμου Βασδέκη στη Σχολή Ηλεκτρονικών του Ε.Μ. Πολυτεχνείου και

6. Τον **Τσακαλίδη Δημήτριο** του **Θεοδώρου**, εγγονό της Φωτούλας Τσακαλίδη, στη Σχολή Ανωτάτης Γεωπονικής Αθηνών.

Νέοι επιστημόνες — Τον αγαπημένο μας **Αλέξανδρο Κ. Σφάγγο** που πήρε το πτυχίο της Ιατρικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών. Εγκάρδια συγχαίρουμε και του ευχόμαστε καλή σταδιοδρομία.

Συγχαρητήρια και στους γονείς του και στη γιαγιά του Ουρανία.

— Την αγαπητή μας **Αικατερίνη Π. Βασδέκη** που στις 25 Ιουλίου ορκίστηκε ως πτυχιούχος της σχολής θεατρικών σπουδών (Θεατρολογία) του Πανεπιστημίου Πατρών, ολόψυχα συγχαίρουμε και της ευχόμαστε τρανές επιτυχίες στην επιστημονική της σταδιοδρομία.

Θερμά συγχαρητήρια και στους πανευτυχείς γονείς της Πόπη και Παύλο.

Φ.Β.

Γεννήσεις

Η **Μαρία** και ο **Δημήτριος Τσουμάνης**, έγιναν για δεύτερη φορά, γονείς ενός χαριτωμένου κοριτσιού. Τους γονείς και τους παπούδες του, ολόψυχα συγχαίρουμε και ευχόμαστε η μέμπα να ζήσει και να μεγαλώνει με υγεία και χαρά.

Φ.Β.

Βαπτίσεις

— Επειτα από ένα αιώνα, επαναλήφθηκε στο χωριό μας, η βάπτισή διδύμων αδελφών. Στις 16 Αυγούστου και στον Ι.Ν. Κοιμήσεως της Θεοτόκου και στην αυτή κολυμπήθρα βαπτίστηκαν τα διδυμα αδέλφια (αγόρι και κορίτσι) της **Κορνηλίας** και του **Κώστα Παππά**. Ο ανάδοχος **Γιάννης Ζωΐδης** χάρισε στο αγόρι τ' όνομα **Στυλιανός** και η ανάδοχος **Χαρά Παπαδημητρίου**

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ

Ερμιόνης, το γένος Σαρηγιάννη από το Καπέσοβο που πέρασε στο Τ.Ε.Ι. Γεωτεχνολογίας και Περιβάλλοντος Δυτ. Μακεδονίας στην Κοζάνη. Δέσποινα Γκερλέ-Μπίτσα

ΚΑΤΩ ΠΕΔΙΝΑ Αρραβώνες

— Στον αγαπητό μας ανηψιό και ξάδερφο **Περικλή Άρη Τζιόβα** που έδωσε υπόσχεση γάμου με τη συμπαθέστατη Γιαννιωτοπούλα **Αλεξάνδρα Χάϊδου**, την αγάπη μας κι όλες τις ευχές μας για μια ζωή ανέφελη κι ευτυχισμένη και καλά στέφανα. Στην αγαπημένη μας Κούλα και τους παπούδες να τους χαίρονται πάντα χαρούμενοι και γερούς.

Φ.Β.
Βάσος-Λουκία
Λιάνα-Κώστας

ΚΟΥΚΟΥΛΙ Θάνατοι

— Αντίο αγαπητή μας **Μερόπη**. Χωρίς βάσανα, χωρίς πόνους, πλήρης ημερών, μέσα στα χέρια των παιδιών της που τόσο την αγαπούσαν και τόσο την φρόντισαν στα τελευταία της χρόνια, έφυγε για πάντα από κοντά μας η πολυαγαπημένη μας ξαδέρφη **Μερόπη Γιαννακού**.

Το Κουκούλι σύσσωμο την αποχαιρέτησε στην τελευταία της κατοικία και της ευχήθηκε καλό ταξίδι. Όλοι τώρα νομίζουμε ότι θα δούμε την Μερόπη να κάθεται στο στασίδι της στην εκκλησία που πήγαινε ακόμη από τον όρθρο.

Η εικόνα σου Μερόπη θα είναι πάντα κοντά μας.

Η μνήμη σου αιώνια.
Γιάννης Βακάμης
Πρόεδρος της Αδελφότητας

ΛΑΪΣΤΑ Βάπτιση

— Ο **Γεώργιος Μέρτζιος** και η **Γιούλη Χήτου** βάπτισαν το κοριτσάκι τους στις 13 Ιουλίου στον Ι.Ν. Αγίου Νικολάου (αγοράς) Ιωαννίνων και του έδωσαν το όνομα (της γιαγιάς) **Βεατρίκη**.
Νουνά της η γιατρός **Ζωή Χήτου**.
Να τους ζήσει.

«Το Ζαγόρι μας»

ΛΕΠΤΟΚΑΡΥΑ Εισαγωγή στα ΑΕΙ-ΤΕΙ

— Η **Λέκκα Κατερίνα** κόρη της Ρωζάνης Μητομάρη εισάγεται στη Σχολή Διεθνούς Εμπορίου του ΤΕΙ Καστοριάς.

ΜΕΣΟΒΟΥΝΙ Συγχαρητήρια

— **Συγχαρητήρια στην Κοντανάσιου Ελένη** του Χρήστου, που πέρασε στο Τ.Ε.Ι. Βιομηχανικού Σχεδιασμού Δυτ. Μακεδονίας στην Κοζάνη.

Δέσποινα Γκερλέ-Μπίτσα

ΜΟΝΟΔΕΝΔΡΙ Γεννήσεις

— Το ζεύγος **Δημητρίου Γ. Ασιδιά** και **Χριστίνας Φάτου** απέκτησαν το πρώτο τους παιδί μια χαριτωμένη κορούλα.

Ευχόμαστε στους ευτυχισμένους γονείς και τους παπούδες να τους ζήσει και νυφούλα να τη χαίρονται.

Σάββας-Βούλα

Βάπτιση

— Την Κυριακή στις 17 Αυγούστου έγινε στο γραφικό μοναστήρι του Προφήτου Ηλία του χωριού μας η βάπτιση του πρωτότοκου γιου του ζεύγους **Γιάννη Ντακαρέλη** και **Παυλίας Ρίζου** με ανάδοχο το Φίλιππα Μακρυγιάννη, που χάρισε στο νεοφώτιστο το όνομα **Δαμιανός**.

Ευχόμαστε στους γονείς, παπούδες και ανάδοχο να τους ζήσει και να είναι τυχερό.

Οικογ. Σάββα Θεοδώρου

— Ευχετήριο

— Στα αγαπημένα μας παιδιά **Δημήτρη** και **Χριστίνα** για τη γέννηση της κόρης τους ευχόμαστε ολόψυχα να τους ζήσει και να είναι τυχερή.

Οι γονείς τους Γιώργος και Αμαλία Λαδιά και η αδελφή τους Πόπη

ΝΕΓΑΔΕΣ Γάμοι

— Παντρεύονται το Σάββατο 13 Σεπτεμβρίου 2003 στον Ιερό Ναό Αγίου Γεράσιμου στην Πάτρα ο **Μιχάλης Τσέφας** και η **Μαρία Κραθδαρίτη**.

Να ζήσουν με υγεία, χαρά, ευτυχία!

Δέσποινα Γκερλέ-Μπίτσα

ΠΑΠΙΓΚΟ Γάμοι

— Στις 30 Αυγούστου, στον Προφήτη Ηλία στα Καρδαμίτσα Ιωαννίνων, ο **Βασίλειος Παπακώστας** του Χριστοφόρου, έτελεσε τους γάμους του με τη Γιαννιωτοπούλα **Σοφία Τσόγκα** του Σταύρου.

Τους ευχόμεθα μακροβιότητα, ευτυχία και ικανοποίηση όλων των προσδοκιών των και σε αρμφοτέρους τους γονείς τους να τους χαίρονται και να τους καμαρώνουν.

Οικογ. Δημητρίου Γκέκη
Το «Ζαγόρι μας»

Γεννήσεις

— Ο **Αλέκος Τσίλης** του Αποστόλου και η **Έφη** απέκτησαν το πρώτο τους παιδί, ένα χαριτωμένο αγοράκι. Τους ευχόμεθα με όλη μας την καρδιά να τους ζήσει και να τους δώσει όλες τις χαρές. Επίσης στον παππού Αποστόλο και στη γιαγιά Λαμπρινή ευχόμεθα να τον χαρούν και γαμπρό.

Δ.Α.Γ.

Το «Ζαγόρι μας»

Βαπτίσεις

— Ο **Γεώργιος Τσακίρης** (οπτικός) και η οφθαλμίατρος **Αικατερίνη (Κορίνα)** το γένος **Κων/νου Χριστοδούλου** βάπτισαν το πρωτότοκο υιό τους στον Ιερό ναό Αγίων Αναργύρων Ιωαννίνων την 7ην Σεπτεμβρίου. Το όνομα αυτού **Χρήστος**.

Ευχόμεθα στους γονείς, στους παπούδες και στις γιαγιάς ο Χρήστος να τους χαρίσει όλες τις χαρές, να μεγαλώσει με υγεία και γρήγορα

να αποκτήσει και αδελφούλα.

Οικογένεια Δημητρίου Γκέκη

— Στην Κορίνα, το Γιώργο και τους παπούδες για τα βαπτίδια του Χρήστου τους και οι δικές μας ευχές.

«Το Ζαγόρι μας»

Συγχαρητήρια

— Στον **Αγγελο Κοττίκα** του Ιωάννη που ειληχθη στο Τμήμα Πολιτικών Μηχανικών Θεσσαλονίκης και στον **Κων/νο Κοντονικόλου** του Αντωνίου που πέτυχε στο τμήμα Γεωτεχνολογίας και Περιβάλλοντος θερμά συγχαρητήρια.

Τους ευχόμεθα να ικανοποιήσουν τις μελλοντικές τους φιλοδοξίες και να φανούν χρήσιμοι στις οικογένειές τους και στην κοινωνία.

«Το Ζαγόρι μας»

ΓΣΕΠΟΛΟΒΟ Γεννήσεις

— Ο **Σταμάτης Γκίκας** και η **Φώφη Αυγερινού** του Χρήστου και της Τσεπελοβίτισσας Ευλαλίας, το γένος Φωτίου Δεληγιάννη απέκτησαν ένα χαριτωμένο κοριτσάκι την 1η Ιουνίου 2003.

Να τους ζήσει και στα στεφάνια του να χαρούν!..

Βαπτίσεις

— Ο **Βαγγέλης Τάγκας** και η **Θάλεια Τσουμάνη** βάπτισαν το γιο τους και τον ονόμασαν ΓΕΩΡΓΙΟ

— Ο **Μαθαίος Δούβαλης** και η **Αγγελική Φλώρου**, βάπτισαν το πρωτότοκό τους παιδί και το ονόμασαν ΠΑΥΛΟ.

— Ο **Θύμιος Τσουμάνης** και η **Ελισάβετ Καπότου** βάπτισαν την κόρη τους και της έδωσαν το όνομα: ΑΛΕΞΑΝΔΡΑ.

Να ζήσουν τα μωρά, νάναι τυχερά!..

Συγχαρητήρια

— Η **Κατερίνα Βαγγελή** του Αχιλλέα και της Φωτεινής, το γένος Δημητρίου Βούρβου, πέρασε στην Ιατρική Ιωαννίνων.

— Η **Μαρία Τσουμάνη** του Ευαγόρα και της Όλγας, το γένος Αλεξίου Αρβανίτη στο ΤΕΙ Φυσιολογίας Αθηνών.

— Ο **Αλέξανδρος Βούρβος** του Γιάννη και της Χριστίνας στη Σχολή Οικονομικής Επιστήμης στον Πειραιά.

— Η **Βλαχοπούλου Ευλαλία** του Βασίλη στο Τμήμα Βιολογικών Εφαρμογών και Τεχνολογιών Ιωαννίνων

— Η **Μπούλη Δέσποινα** του Αντώνη από το Ηλιόχορδο και της Λεμονιάς το γένος Θεοδώρου Πάσχου από το Τσεπέλοβο, πέρασε στη Σχολή Εκπαιδευτικών Πολιτικών Δομικών Έργων ΑΣΠΑΙΤΕ Αθηνών.

Θερμά συγχαρητήρια σε όλα τα παιδιά. Καλή σταδιοδρομία!

Δέσποινα Γκερλέ-Μπίτσα

ΦΡΑΓΚΑΔΕΣ Ευχαριστήριο

— Οι οικογένειες **Κων/νου Τάτση** και **Νικολάου Γιώτη** εκφράζουν τα θερμά τους ευχαριστήρια στον **Βασίλη Τσιγιάννη** μάγειρα που εργάζεται στο πανεπιστήμιο Ιωαννίνων για την άψογη μαγειρική και εξυπηρέτηση στο γάμο των παιδιών μας. Του ευχόμαστε σέφ.

Εκείνοι που φεύγουν

Δημήτριος Ιωάννου Καλύβας

Πέθανε στις 16 του Αυγούστου ο γνήσιος Ζαγορίσιος-Φραγκαδιώτης **Τάκης Καλύβας** πλήρης ημερών. Ο **Δημήτριος Καλύβας** ήταν το μοναχοπαιδί μεταξύ των τριών κοριτσιών (Ειρήνη, Ευθαλία, Ιφιγένεια) του **Μπαρπαγιάννη Καλύβα** και της **Ευφροσύνης** το γένος **Ζυγούρη**. Η κηδεία του έγινε **πάνδημος** στο αγαπημένο του χωριό, παρουσία πλήθους κόσμου-συγγενών-φίλων συγχωριανών και πολλών Ζαγορίσιων στις 17 Αυγούστου ημέρα Κυριακή στον Ιερό Ναό Αγίου Δημητρίου Φραγκάδων.

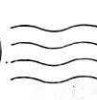
Ο εκλιπών υπήρξε άριστος οικογενειάρχης επιτυχημένος επαγγελματίας και επί σειρά ετών πρόεδρος του χωριού του. Υπήρξε γλεντζές και μερακλής σ' όλα:

Ήταν αγαπητός εις όλους. Παντρεμένος με την **Ελένη** το γένος **Φανίκα** απέκτησε δυο παιδιά τον **Γιάννη** και την **Ευφροσύνη**, παντρεμένα με παιδιά και επιτυχημένα και καταξιωμένα στην κοινωνία. Έφυγε αγαπητέ **Δημήτρη** από την πρόσκαιρη τούτη ζωή ευχαριστήμενος διότι και έργο άφησες και οικογένεια παιδιά και πέντε εγγόνια τα οποία τόσο πολύ αγαπούσες και καμάρωνες.

Αιωνία σου η μνήμη και ας είναι ελαφρύ το Φραγκαδιώτικο χώμα που σε σκέπασε.

Στα παιδιά σου τα εγγόνια σου και λοιπούς συγγενείς τα πιο θερμά συλλυπητήρια να ζήσουν πολλά χρόνια να σε θυμούνται και να σου φέρνουν στο μνήμη σου λίγα αγριολούλουδα από τις τανάδες και στομπόρο.

Γιάννης Δ. Τσεκούρας

ΠΡΟΣΦΟΡΕΣ - ΔΩΡΕΕΣ

ΑΣΠΡΑΓΓΕΛΟΙ

— Εις μνήμην της αποβιώσασα χωριανής μας **Ναυσικάς Μπίκα** οι συγγενείς και φίλοι προσέφεραν χρηματικά ποσά για τις ανάγκες της εκκλησίας μας.

— Τα παιδιά της Τάκης-Σούλα-Ευδοξία-Λάσκαρης

— Τα εγγόνια της Ναυσικά - Παναγιώτης - Φανή - Βασίλης - Βαία - Αλέξης - Απόστολος

Οικογ. Τσέλα Δημητρίου

» Φάνη Χουλιάρα

» Μάκη Κάτσενου

» Ζαρκάδα Βασιλείου

» Μαργαρίτα Βλαχοπούλου

» Ανδρέα Καρβούνη

» Κώστα Καρβούνη

» Χαρίση Μπονόβα

» Ιοκάστης Ζεκίνα

» Ξένιας Τζιόβα

Η Εκκλησιαστική Επιτροπή θερμά τους ευχαριστεί

ΛΕΠΤΟΚΑΡΙΑ

Για τις ανάγκες των εκκλησιών οι παρακάτω πρόφεραν:

— Ο Καραγιάννης Ηλίας 100 Ευρώ στη μνήμη των γονέων του Αλεξάνδρου-Μαριάνθης

— Ο Κακάβας Κων/νος σύζυγος φιλοθέης Παπαιωάννου 100 Ευρώ στη μνήμη των γονέων του Γεωργίου-Ιφιγένειας.

— Η Οικογ. Δ. Μητσιμάρη 30 Ευρώ στο εξωκλήσι των Αγίων Αναργύρων στη μνήμη του πρόσφατα αποθανόντος γαμπρού του **Σωτηρίου Αγόρου** και δώρισε δυο καρέκλες στο εξωκλήσι της Παναγίας στη μνήμη **Παναγιώτη Βλάχου** και **Μενελάου Πατσιούρα**.

ΣΚΑΜΝΕΛΙ

— Οι θυγατέρες της Ξανθίππη,

Όλγα και Αριστεά στην μνήμη της πολυαγαπημένης μητέρας και θείας τους **Ευτυχίας Μιχ. Γενναδίου** με την συμπλήρωση ενός έτους από του θανάτου της διέθεσαν το ποσό των 100 Ευρώ για τις ανάγκες του οστεοφυλακίου Ιερού Ναού Αγίου Χαραλάμπους Σκαμνελίου.

— Τα ανήψια της Νώντας και Ελένη Μαυρουλίδη το ποσό των 130 ευρώ.

— Η Ανθούλα Γενναδίου-Τζαβάρα το ποσό των 50 ευρώ.

— Ο Δημήτρης Τσέπης το ποσό των 100 Ευρώ για τις ανάγκες του Ιερού Ναού Παναγίας Σκαμνελίου.

Η Εκκλησιαστική Επιτροπή ευχαριστεί θερμά.

ΦΡΑΓΚΑΔΕΣ

— Οι οικογένειες Γεωργίου Δ. Τσεκούρα, Άδωνη Δ. Τσεκούρα, Ερμιόνης Οικονομίδη, εις μνήμη **Δημητρίου Γ. Κομπάρου** αντί στεφάνου καταθέτουν εις τον Ιερό Ναό Αγίου Δημητρίου Φραγκάδων ποσό 45 Ευρώ.

— Οι οικογένειες Ιωάννη και Ηλέκτρας Καλύβα, Κοσμά και Γρέτας Γοργόλη στη μνήμη της μητέρας τους **Μουμουλίδη Παρασκευής** κατέθεσαν στον Άγιο Δημήτριο Φραγκάδων τα ποσά των 50 και 10 ευρώ αντιστοίχως.

— Οικογένεια Βασιλείου Αποστολίδη εις μνήμη **Αρτέμιδος Αγαθοπούλου** ποσό 20 Ευρώ εις τον Ιερό Ναό Αγίου Δημητρίου Φραγκάδων

— Οικογένεια Ηλία Καλογήρου εις μνήμη του πατρός του **Στέφανου** ποσό 20 Ευρώ εις τον Ιερό Ναό Αγίου Δημητρίου Φραγκάδων.

— Εις μνήμη Δημ. Καλύβα το Σωματείο Συν/χων ΤΕΒΕ Νομού Ιωαννίνων κατέθεσε χρηματικόν ποσόν, υπέρ των αναξιοπαθούντων μελών του.

— Κλεονίκη Κεκριδου 60 Ευρώ εις μνήμη του συζύγου της **Νικηφόρου** στον Άγιο Δημήτριο Φραγκάδων.

— Αντί στεφάνου για τον **Δημήτριο Καλύβα** καταθέτουν χρηματικά ποσά στον Ιερό Ναό Αγίου Δημητρίου τα παιδιά του:

— Γιάννης και Ηλέκτρα Καλύβα.

— Ευφροσύνη και Νίκος Πάντζος,

— Δήμαρχος Τύμφης Γεώργιος

Σουκοβέλος

— Βασίλης Λεοντίδης

— Ουρανία Βαρκούκη

— Μαρία Κατερζόγλου

— Γκρέτα και Κοσμάς Γοργόλης

— Οικογ. Στέφανου Τσέφα

— Οικογ. Ιωάννη Δ. Τσεκούρα

— Οικογ. Οικονομίδη και Σιατού-

φη

ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ

100 Ευρώ

Βούλτσου Αιμιλία

50 Ευρώ

Ατζεμοπούλου Αικατερίνη
Καραγεώργης Γιώργος

40 Ευρώ

Βανδέρας Απόστολος
Καρατζά Σωτηρία

30 Ευρώ

Γράβου Αθηνά
Μπαμπανάτσα Θάλεια
Παπακώστας Μιχαήλ
Σοροβάκος Μιχαήλ
Γεωργιάδης Πέτρος
Στύλου Κλειώ
Γιάννακού Όλγα

20 Ευρώ

Βουγιάνης Αναστάσιος
Βίκας Κων/νος
Βίκα Ελευθερία
Βλαχοπούλου Μερόπη
Σκόδρα Ευδοκία
Καρέτσης Δημήτριος
Λαλαζήσης Γεώργιος
Μπίκα Ευδοξία
Νιτσόπουλος Βασίλης
Σκούρη Ναυσικά
Σκούρη Ελένη
Σκούρης Κων/νος
Τσέτση Ελένη
Τσιγιάννης Βασίλειος
Τσοπάνογλου Μαγδαληνή

Τσαβαλιά Φαίδρα

Οικονομίδης Σπύρος

Καραγιάννης Θωμάς

Τζόκα-Παπανικολάου Αναστασία

Πάσχος Νικόλαος

Δασκαλόπουλος Βασίλειος

Γκιόκα-Φωτίου Αλεξάνδρα

Γαραζιώτη Άννα

15 Ευρώ

Λαζαρίδου Μαρία

Κατσίκης Σπύρος

10 Ευρώ

Βαταβάλης Παύλος
Βαταβάλης Πύρρος
Γκούβης Χρήστος
Δανδάλη Πιπίτσα
Δελλής Γρηγόριος
Καλέας Προκόπης
Καραϊσκος Γεώργιος
Καπάλη Βασιλική
Καρπούζης Κων/νος
Λιάρου Πελαγία
Παπαδόπουλος Γιώργος
Λέκκα Ρωξάνη
Κακαγιά-Κεφάλια Δανάη
Πασχάλη Ευθαλία
Σταθάτου Φερενίκη
Τζόκας Σταύρος
Στύλου Μαίρη
Τσίνης Νικόλαος
Χαρίσης Τηλέμαχος
Μπάτης Σπύρος

«ΤΟ ΖΑΓΟΡΙ ΜΑΣ»

Ιδρυτής:
ΚΙΜΩΝ ΚΥΡΙΑΖΗΣ

★

ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ - ΕΚΔΟΤΗΣ:

ΙΣΤΟΡΙΚΗ
ΚΑΙ ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΗ
ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΖΑΓΟΡΙΟΥ

Η ΠΡΩΤΗ ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ

ΕΠΙΤΡΟΠΗ

ΛΑΖΑΡΙΔΗΣ ΚΩΝ/ΝΟΣ
ΛΑΜΠΡΙΔΗΣ ΣΤΑΘΗΣ
ΝΙΚΟΛΑΪΔΗΣ ΙΩΑΝΝΗΣ
ΒΑΡΖΩΚΑΣ ΚΩΝ/ΝΟΣ
ΓΙΑΝΝΑΚΟΣ ΕΥΡΥΠΙΔΗΣ
ΤΖΙΟΒΑΣ ΦΡΙΕΟΣ
ΤΣΑΟΥΣΗΣ ΛΕΩΝΙΔΑΣ

★

ΣΥΝΤΑΣΣΕΤΑΙ

ΑΠΟ ΤΟ Δ. ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

ΝΤΙΝΑΛΕΞΗΣ ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ

Πρόεδρος

ΘΕΟΔΩΡΟΥ ΣΑΒΒΑΣ

Α΄ Αντιπρόεδρος

ΓΚΕΚΗΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ

Β΄ Αντιπρόεδρος

ΤΖΙΟΒΑΣ ΒΑΣΙΛΗΣ

Γεν. Γραμματέας

ΤΣΕΚΟΥΡΑΣ ΙΩΑΝΝΗΣ

Ταμίας

ΚΥΡΙΑΖΗ ΚΑΛΥ

Μέλος

ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ ΚΩΣΤΑΣ

Μέλος

ΤΑΚΤΙΚΟΙ ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ

ΚΙΚΟΠΟΥΛΟΣ ΜΕΝΕΛΑΟΣ
ΜΕΡΤΖΙΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ
ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ-ΔΟΥΒΛΗ ΕΛΕΝΗ
ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ ΙΩΑΝΝΗΣ
ΡΕΜΟΥ-ΤΣΟΥΠΗ ΜΑΡΙΑ
ΣΚΟΥΡΤΗ ΕΛΕΝΗ
ΣΥΚΙΩΤΗΣ ΣΤΑΥΡΟΣ
ΥΦΑΝΤΗΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ

★

ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ, ΕΙΣΦΟΡΕΣ

Περιοδικό «Το ΖΑΓΟΡΙ μας»

Σίνα 4 Ιωάννινα 454 44

και Μυροπολείο

ΚΑΛΥ ΚΥΡΙΑΖΗ

Λόρδου Βύρωνος 21

Τηλ. 26510 26266

Ιωάννινα 45444

ΕΤΗΣΙΑ ΣΥΝΔΡΟΜΗ

Εσωτερικού 10 ΕΥΡΩ

Εξωτερικής 30 ΕΥΡΩ

Εκτός Ευρώπης 30 \$ ΗΠΑ

★

Τυπογραφεία:

Γ. ΔΟΥΒΛΗΣ - Ε. ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ

28ης Οκτωβρίου 41 (Στόα Καμπέτη)

Τηλ. 265 10 20544 - 265 10 27845

Ιωάννινα 454 44

**ΠΡΟΣΦΟΡΕΣ
ΠΡΟΣ ΤΟ
ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΜΑΣ**

— Η Φρόσω **Σακελλαρίδου**, στη μνήμη του πατέρα της **Στάθη Σακελλαρίδη**, για τα πέντε χρόνια από το θάνατό του (11-9-98) προσφέρει στο περιοδικό το «ΖΑΓΟΡΙ» μας 100 Ευρώ.

— Η οικογένεια **Κων/νου Γαραντζιώτη** στη μνήμη της **Αλεξάνδρας Ζωΐδη** και **Ιφιγένειας Ζωΐδη-Ποταμιάνου** προσφέρει στο περιοδικό το «Ζαγόρι μας» 100 Ευρώ.

— Η **Όλγα Γενναδίου** και η **Ελένη Μαυρουλίδη - Γενναδίου** διέθεσαν εις μνήμη του πολυαγαπημένου ανεψιού τους **Λυσιμάχου Περαιτικού** το ποσό των 50 Ευρώ για τους σκοπούς της εφημερίδας το «ΖΑΓΟΡΙ ΜΑΣ».

— Ο **Μιχ. Κομπάρος** στη μνήμη **Ναυσικάς Μπίκα** 20 Ευρώ.

Η συντακτική επιτροπή ευχαριστεί.